

Imię i nazwisko studenta: Sara Balcerowiak
Nr albumu: 163886
Studia drugiego stopnia
Forma studiów: stacjonarne
Kierunek studiów: Architektura
Specjalność: Architektura (studia w j. polskim)

PRACA DYPLOMOWA MAGISTERSKA

Tytuł pracy w języku polskim: Architektoniczna odpowiedź na choroby cywilizacyjne: ośrodek leczenia wypalenia zawodowego w Rzucewie

Tytuł pracy w języku angielskim: Architectural response to civilization diseases. Job burnout treatment center in Rzucewo

Potwierdzenie przyjęcia pracy	
Opiekun pracy	Kierownik Katedry/Zakładu (pozostawić właściwe)
<i>podpis</i>	<i>podpis</i>
dr inż. arch. Małgorzata Skrzypek-Łachińska, doc. PG	

Data oddania pracy do dziekanatu:

Spis treści

01. Streszczenie	1
02. Abstract	1
03. Słowa kluczowe / key words.....	1
1. WSTĘP - PROBLEM	2
2. GENEZA PROBLEMU	2
3. CHOROBY CYWILIZACYJNE.....	3
4. ANALIZA EKONOMICZNA CHORÓB CYWILIZACYJNYCH	5
4.1. Choroby cywilizacyjne	5
4.2. Statystyki	5
4.3. Koszty wybranych chorób cywilizacyjnych.....	6
4.3.1. Otyłość.....	6
4.3.2. Cukrzyca.....	7
4.3.3. Choroba niedokrwienna serca	7
4.3.4. Zaburzenia psychiczne	7
5. ANALIZA PRZESTRZENNA	8
6. POZAFARMAKOLOGICZNE METODY LECZENIA CHORÓB CYWILIZACYJNYCH.....	13
6.2. Piramida zdrowego żywienia i aktywności fizycznej.....	14
7. OŚRODKI LECZENIA CHORÓB CYWILIZACYJNYCH W POLSCE.....	15
8. ROZWIĄZANIE PROBLEMU	16
9. RZUCEWO - CHARAKTERYSTYKA.....	17
9.1. Rzucewo – rys historyczny	17
9.2. Charakter miejscowości.....	18
9.3. Analiza krajobrazowa	19
9.3.1. Zieleń	19
9.3.2. Woda.....	20
9.3.3. Komunikacja.....	22
9.3.4. Zabudowania.....	23
10. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁKI.....	24
10.1. Inwentaryzacja fotograficzna	24
11. CHARAKTERYSTYKA ZAŁOŻEŃ.....	26
12. OPIS KONCEPCJI.....	27
12.1. Podstawa opracowania.....	27
12.1.1. Mapa sytuacyjno-wysokościowa do celów informacyjnych;.....	27
12.1.2. Inwentaryzacja architektoniczno-budowlana z oceną stanu technicznego budynku Spichlerza; 27	
12.1.3. Karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa zespołu pałacowo-parkowego w Rzucewie;	27

12.1.4.	<i>Dokumentacja fotograficzna stanu przeszłego i istniejącego;</i>	27
12.1.5.	<i>Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (Uchwała nr X/76/07 z dnia 27.08.2007r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Osłonino (część północna), gmina Puck);</i>	27
12.1.6.	<i>Konsultacje projektowe ze specjalistą w dziedzinie wypalenia zawodowego.</i>	27
12.2.	<i>Przeznaczenie i program użytkowy</i>	27
12.3.	<i>Założenia ideowe</i>	27
12.4.	<i>Folwark – założenia teoretyczne</i>	28
12.5.	<i>Folwark w Rzucewie – historia, topografia (Biała Karta)</i>	30
12.6.	<i>Projekt w skali urbanistycznej</i>	35
12.6.1.	<i>Opis lokalizacji inwestycji</i>	35
12.6.2.	<i>Charakterystyka zabudowy</i>	35
12.6.3.	<i>Ochrona Konserwatorska</i>	38
12.6.4.	<i>Ustalenia MPZP</i>	38
12.6.5.	<i>Koncepcja podziału terenu na strefy o różnym poziomie dostępności oraz zagospodarowania terenu wewnątrz dziedziców</i>	40
12.6.6.	<i>Powiązania z istniejącym układem komunikacyjnym</i>	41
12.6.7.	<i>Miejsca postojowe</i>	41
12.6.8.	<i>Mała architektura</i>	42
12.6.9.	<i>Zieleń niska</i>	42
12.6.10.	<i>Zieleń wysoka</i>	42
12.6.11.	<i>Koncepcja zagospodarowania działki - program funkcjonalny</i>	43
12.6.12.	<i>Uzupełnienie istniejącej tkanki</i>	43
12.6.13.	<i>Planowane adaptacje</i>	44
12.6.14.	<i>Układ komunikacyjny</i>	44
12.7.	<i>Studium problemu wypalenia zawodowego</i>	44
12.7.1.	<i>Ukształtowanie budynku oraz wnętrz w powiązaniu z procesem ozdrowienia</i>	45
12.7.2.	<i>Elementy wnętrz sprzyjające procesowi ozdrowienia</i>	46
12.7.3.	<i>Aktywności sprzyjające procesowi ozdrowienia.</i>	47
12.8.	<i>Wykorzystanie elementów rozbiórkowych – zrównoważony rozwój</i>	47
12.9.	<i>Opis techniczny</i>	48
12.9.1.	<i>Dane techniczne obszaru opracowania</i>	48
12.10.	<i>Budynki nowo projektowane</i>	48
12.10.1.	<i>Główny budynek ośrodka</i>	48
12.10.2.	<i>Dane techniczne</i>	49
12.10.3.	<i>Układ konstrukcyjny</i>	49
12.10.4.	<i>Elewacja</i>	49
12.10.5.	<i>Ściany wewnętrzne</i>	49
12.10.6.	<i>Instalacje</i>	50

12.10.7.	Wentylacja	50
12.10.8.	Ochrona pożarowa	50
12.10.9.	Dostępność dla osób niepełnosprawnych	51
12.10.10.	Pawilony biurowe	51
12.10.11.	Dane techniczne	52
12.10.12.	Układ konstrukcyjny	53
12.10.13.	Ściany zewnętrzne	53
12.10.14.	Ściany wewnętrzne	53
12.10.15.	Instalacje	53
12.10.16.	Wentylacja	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
12.10.19.	Pawilon medytacji	54
12.10.20.	Dane techniczne	54
12.10.21.	Układ konstrukcyjny	55
12.10.22.	Ściany zewnętrzne	55
12.10.23.	Instalacje	55
12.10.24.	Spis pomieszczeń założenia	55
12.11.	Adaptacja spichlerza	57
12.11.1.	Spichlerz – basen	57
12.11.2.	Dane techniczne	57
12.11.3.	Inwentaryzacja fotograficzna	58
12.11.4.	Układ konstrukcyjny	58
12.11.5.	Elewacja	59
12.11.6.	Ściany wewnętrzne	59
12.11.7.	Instalacje	59
12.11.8.	Wentylacja	59
12.11.9.	Ochrona pożarowa	59
12.11.10.	Dostępność dla osób niepełnosprawnych	60
12.11.11.	Spis pomieszczeń	61
13.	PODUSMOWANIE	62
14.	BIAŁA KARTA	62
15.	Bibliografia	66
16.	Spis ilustracji:	67

01. Streszczenie

Poniższa praca ma za zadanie ukazać wpływ chorób cywilizacyjnych na człowieka oraz odpowiedź architektoniczną na wybrane z poruszanych jednostek chorobowych. Podejście do problemu ma odwoływać się do naturalnych rozwiązań, głównie poza farmakologicznymi. W celu przestrzennego ukazania zjawiska wybrano teren dawnych folwarków pałacu w Rzucewie, w sąsiedztwie Zatoki Puckiej.

02. Abstract

The following work is intended to show the impact of civilization diseases on humans and the architectural response to selected disease entities. The approach to the problem is to refer to natural solutions, mainly non-pharmacological ones. In order to present the phenomenon spatially, the area of the former manor farms of the palace in Rzucewo, Puck.

03. Słowa kluczowe / key words

<Architektura> <Choroby cywilizacyjne> <Wypalenie zawodowe> <Ośrodek leczenia>
<Folwark> <Rzucewo>

<Architecture> <civilization diseases> <job burnout> <healthy center> <grange>

1. WSTĘP - PROBLEM

Postęp techniczny, którego jesteśmy świadkami, a rozumiany jako wprowadzenie do procesu produkcji nowych, udoskonalonych maszyn i narzędzi, czy też wykorzystywanie w doskonalszy sposób istniejących zasobów, niejako wbrew swoim założeniom, zamiast poprzez skrócenie czasu potrzebnego do wykonywania pewnych czynności - dać ludziom więcej czasu na życie, sprawił, że tego czasu wydaje się jakby mniej. Mając ogromne możliwości ludzie na całym świecie, zamiast zwolnić - zaczynają przyspieszać. Pracują szybciej, żyją szybciej i... szybciej chorują, szybciej umierają.

Ten wniosek sprawia, że zaczynamy sobie zadawać pytania, czy taki styl życia jest dla nas na pewno odpowiedni. Zaczynamy szukać nowych metod na życie, często zwracając się do tego co było. Odpowiedź na ten problem jest prosta: musimy zwolnić, jeżeli chcemy żyć lepiej, dłużej, bezpieczniej.

Zaprojektowanie odpowiedniego miejsca, w których ludzie szukający tych metod będą mogli nauczyć się radzić we współczesnych realiach będzie celem niniejszej pracy. Poprzez przeanalizowanie współczesnych problemów mieszkańców miast, stworzony zostanie projekt miejsca, w którym będzie można nauczyć się zwolnić, poszukać odpowiedzi na pytanie, jak może wyglądać życie i czy konieczne jest podążanie za wielkim wyścigiem szczurów, w którym chcąc nie chcąc, większość z nas, często nieświadomie, bierze udział.

2. GENEZA PROBLEMU

Zachodzące we współczesnym świecie, niezwykle dynamiczne procesy przeobrażeń sprzyjają powstawaniu u coraz większej ilości ludzi problemów z przystosowaniem się, odnajdywaniem własnej tożsamości czy miejsca. Wielu psychologów obecnie zauważa coraz bardziej pogłębiającą się destrukcję człowieka, zarówno cielesną, jak i umysłową. Poparciem tego faktu jest zwiększająca się liczba występujących zaburzeń, chorób psychicznych czy irracjonalnych zachowań (M. Dycht, L. Marszałek, 2011).

Wspomniana powyżej destrukcja ma swoje korzenie w postępie cywilizacyjnym. Współczesny człowiek jest wyręczany w coraz większej ilości spraw czy prac. Niebagatelnie zmniejszyła się liczba zawodów związanych z pracą fizyczną, na co wpływ miały unowocześnienie rolnictwa oraz produkcji. Jednakże, również w życiu codziennym zaczynamy być wyręczani przez roboty domowe, takie jak odkurzacze, czy mopy, które za pomocą odpowiednich aplikacji wykonują nasze obowiązki, które wymagały wcześniej chociażby odrobiny ruchu. Również nasz styl życia uległ zmianie: częściej jadamy na mieście lub przygotowujemy posiłki z gotowych półproduktów, niejednokrotnie nie zastanawiając się nad składem i zawartością niebezpiecznych dla zdrowia składników.

Jednocześnie znacznie wzrosło tempo naszego życia. Wraz ze wzrostem możliwości okazuje się, że cały czas brakuje nam czasu, jesteśmy zajęci i zabiegani. Często przestajemy nadążać za zmieniającym się w szybkim tempie światem, co zaczyna wpędzać nas w spiralę stresu i zdenerwowania, która znacząco oddziałuje na nasze zdrowie, zarówno psychiczne, jak i fizyczne.

Wszystkie te elementy, które w założeniu miały nam ułatwić życie i pracę, sprawiły, że człowiek się rozleniwił, stał się wygodny. A przez to zaczęliśmy, choć początkowo niezauważalnie podupadać na zdrowiu. Obecnie jednak nie możemy nie zauważać zmiany jaka zaszła w ludzkich organizmach. Choroby cywilizacyjne, bo tak też należy nazywać choroby postępu cywilizacyjnego stały się problemem ogólnoswiatowym,

3. CHOROBY CYWILIZACYJNE

Choroby psychiczne i ich odmiany, stanowią jedynie ułamek schorzeń, nazywanych obecnie chorobami cywilizacyjnymi, lub też chorobami XXI wieku. Częstotliwość ich występowania zależna jest od stopnia rozwoju cywilizacyjnego, zatem w krajach wysoko rozwiniętych będzie więcej chorych niż w krajach rozwijających się lub krajach słabo rozwiniętych. Głównie występujące jednostki chorobowe to między innymi: nadciśnienie tętnicze (zgodnie ze statystykami na nadciśnienie tętnicze choruje obecnie 8,8 milionów Polaków), choroba niedokrwienna serca (w Polsce co roku notuje się ok. 105 tysięcy nowych zachorowań), cukrzyca (obecnie stwierdzona u ok. 2 milionów Polaków), nadwaga i otyłość (nadwaga występuje obecnie u 16 milionów Polaków, a otyłość u 6,5 miliona), nowotwory (w Polsce stwierdzane jest ok. 126 tysięcy nowych zachorowań na nowotwory rocznie), alergie, choroba wrzodowa, przewlekła obturacyjna choroba płuc oraz wspomniane wcześniej zaburzenia psychiczne. Zgodnie ze statystykami choroby te są odpowiedzialne za ponad 80% przedwczesnych zgonów. Choroby te bowiem dotyczą nie tylko osób starszych, ale również tych znajdujących się w wieku produkcyjnym; coraz częściej odnotowuje się przypadki chorób cywilizacyjnych występujących również u dzieci.

Zaburzenia psychiczne, czyli zakłócenia czynności organizmu uniemożliwiające człowiekowi utrzymanie równowagi wewnętrznej, utrudniające funkcjonowanie w społeczeństwie, a dla człowieka przyjmujące znamiona cierpienia, również są chorobami cywilizacyjnymi. Wśród nich wyróżnia się depresję, psychopatie, fobie, dysfunkcje seksualne, nerwice, a także anoreksję i bulimię. Nerwica charakteryzuje się utrzymywaniem pewnego poziomu lęku i niepewności, zupełnie bez przyczyny. W ciężkiej nerwicy pacjent doprowadzony jest do emocjonalnego wyczerpania, bezsensowności, a także narażony jest na występowanie innych dolegliwości związanych ze stresem. Obecnie na depresję choruje ok. 350 milionów ludzi na świecie, przy czym częściej chorują kobiety. W Polsce liczba chorujących wynosi ok. 1,5 miliona. Najwięcej ludzi choruje w Indiach - ok. 56 milionów osób, przekłada się to również na liczbę samobójstw występujących w tym kraju, która jest na bardzo wysokim poziomie.

Innym rodzajem zaburzeń, które niejako łączą w sobie cechy schorzeń fizycznych i psychicznych są anoreksja oraz bulimia. Choroby te znane były już od dawna, jednak to w ostatnim czasie znacznie nasiliła się częstotliwość ich występowania. Wypaczony schorzeniami tok myślenia, nieadekwatny do rzeczywistości obraz własnej osoby, zdominowanie umysłu jedzeniem lub odchudzaniem do główne cechy osób cierpiących na te przypadłości. Wiążą się one z jednym celem: chęcią osiągnięcia ideału i perfekcyjnej kontroli nad ciałem, a kreowane są przez współczesne media i świat reklamy. Obecnie nikt nie poddaje w wątpliwość myśli, że mass media wywierają wpływ na ludzi, w szczególności w okresie dorastania. Zaczynają odgrywać coraz większą rolę, stając się potężnym instrumentem kształtującym świadomość. Coraz rzadziej akceptowana jest myśl, że media obiektywnie reprezentują rzeczywistość. Wzrasta przekonanie, że wytwarzają niejako alternatywną rzeczywistość, stając się jednym z czynników tworzenia się społeczeństwa modernistycznego. Media bowiem stają się często głównym źródłem życiowych doświadczeń jednostki (M. Dycht, L. Marszałek, 2011). Obecnie szacuje się, że zaburzenia odżywiania dotyczą ok 7% nastolatków i 5% dorosłych. Jednakże porażające są statystyki śmiertelności obu tych jednostek chorobowych, w przypadku bulimii śmiertelność szacuje się na ok. 6%, a w przypadku anoreksji dochodzi ona nawet do 25%; przy czym należy dodać, że wśród osób cierpiących na anoreksję i bulimię, ok 20% z nich podejmuje próby samobójcze.

Co jest prawdziwym powodem występowania tak wielu jednostek chorobowych? Choroby cywilizacyjne nie należą do grupy chorób epidemiologicznych, a jednak obecnie stwierdza się, że postęp ich występowania jest tak wysoki, że można już mówić o swego rodzaju epidemii. Okazuje się, że przyczyn należy doszukiwać się w nowoczesnym stylu życia, bowiem za indukcję chorób XXI wieku odpowiedzialna jest między innymi niewystarczająca aktywność fizyczna. WHO określiło minimalną liczbę kroków pokonywanych dziennie na: 10 tysięcy kroków dla osoby pracującej fizycznie i 15 tysięcy kroków dla osoby pracującej umysłowo. Normy te u większości społeczeństwa nie są spełniane. Należy jednak zauważyć rozwijającą się od kilku lat modę na ruch, szczególnie u ludzi młodych (do 35 roku życia). Jest to z pewnością pozytywna tendencja, jednakże jej dalsze efekty będą widoczne dopiero za kilka-kilkanaście lat. Oprócz braku aktywności fizycznej, nie mniej ważnym powodem występowania omawianych chorób jest monotonna i źle dobrana dieta: bogata w cukry, sól, tłuszcze zwierzęce, uboga w warzywa oraz modyfikowana genetycznie, a także zanieczyszczenia środowiska (wody, powietrza, gleby).

4. ANALIZA EKONOMICZNA CHORÓB CYWILIZACYJNYCH

4.1. Choroby cywilizacyjne

Opisane powyżej schorzenia zaczęły się w szybkim tempie rozprzestrzeniać i pojawiać się wysoko na listach statystyk epidemiologicznych. Choroby te stanowią w pewien sposób koszt postępu (cywilizacyjnego) i w większości mają charakter przewlekły; niektóre trwają nawet całe życie.

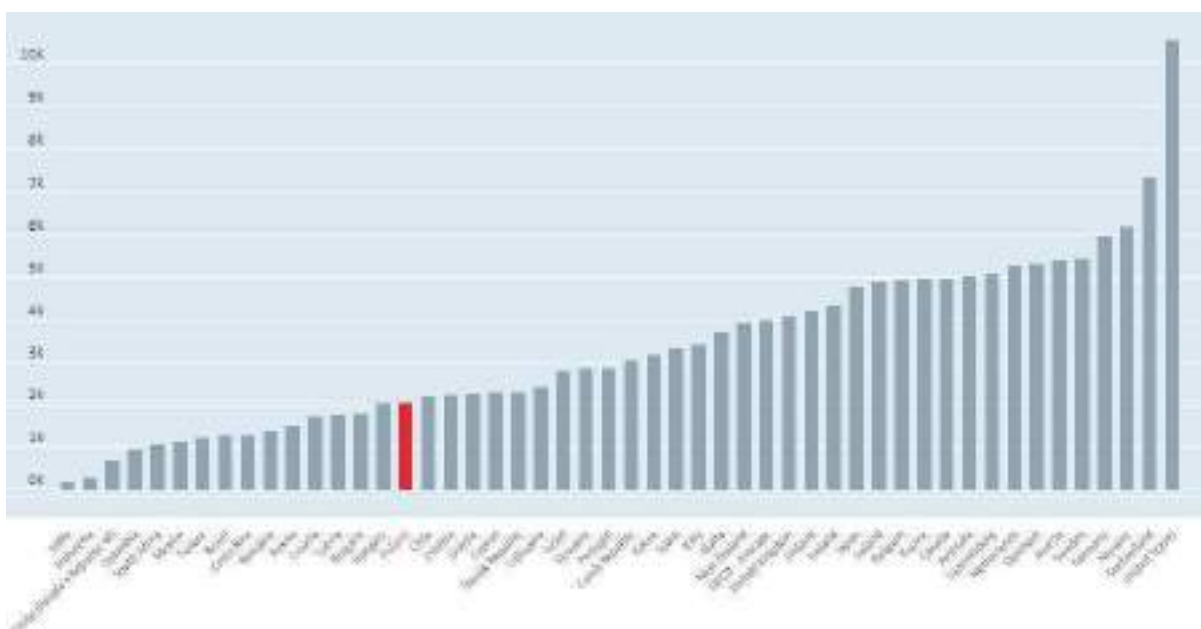
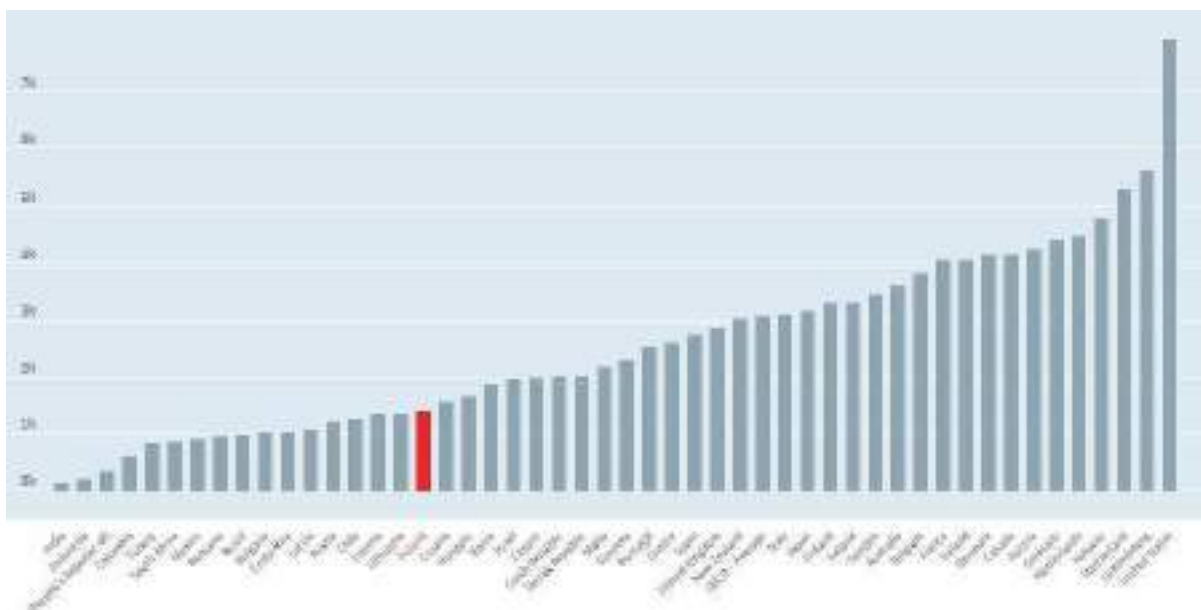
W rezultacie generują one bardzo duże koszty diagnostyki, leczenia, a także rehabilitacji, rozłożone w całkowitym czasie trwania dolegliwości. W dalszej perspektywie prowadzi to do konieczności wprowadzania zmian w prawnych i proceduralnych podstawach funkcjonowania i finansowania systemów ochrony zdrowia (Brudny, Żółtaszek).

Nowoczesne postępowanie lecznicze wiąże się w sposób nierozwalny z ekonomią, bowiem zarówno diagnostyka, jak i kompleksowe terapie wymagają bardzo wysokich nakładów finansowych. Wśród kosztów związanych z leczeniem wymienić można środki budżetowe, instytucje ubezpieczeniowych oraz środki własne chorych. Obserwacje wskazały, że osoby o braku lub niskim poziomie aktywności fizycznej przebywają w szpitalu dłużej o 38% od osób deklarujących codzienną aktywność ruchową.

4.2. Statystyki

Jak wynika z przedstawionych poniżej wykresów w przeciągu 8 lat całkowite wydatki na sektor zdrowia, na jednego mieszkańca wzrosły znacząco. W Polsce w 2010 roku wydatki te wynosiły ok 1,2 tysiąca dolarów, obecnie jest to ponad 2 tysiące dolarów. W Polsce w latach 1992-2012 wartość per capita tych wydatków wzrosła o 260% (wykresy pochodzą ze strony OECD).

Wartość całkowitych wydatków na ochronę zdrowia związana jest z rozwojem gospodarczym państwa. Możemy zauważyć, że w krajach wysoko rozwiniętych takich jak Stany Zjednoczone czy Szwajcaria wydatki te są znacznie większe niż w krajach słabo rozwiniętych.

ryc. 1. Całkowite wydatki na zdrowie (US dollars/per capita) - porównanie lat 2010 i 2018 (źródło: OECD)

4.3. Koszty wybranych chorób cywilizacyjnych

4.3.1. Otyłość

Amerykańskie dane szacują koszty leczenia otyłości w 2010 roku na 215 milionów dolarów. W Polsce leczenie otyłości oraz jej powikłań kosztuje rocznie ok. 11 miliardów złotych. Tak wysoka wartość kosztów wynika z bezpośredniej opieki medycznej, kosztów transportu oraz niezbędnych leków.

4.3.2. Cukrzyca

Przewlekła cukrzyca powoduje obniżenie jakości życia oraz generuje wzrost kosztów opieki medycznej o ok. 25%. WHO szacuje, że liczba chorych na cukrzycę na świecie wzrośnie do roku 2025 do ok. 300 milionów osób. Dla Polski prognozy te wynoszą wzrost z 9% do ok. 11% populacji dorosłych osób. Zgodnie z danymi NFZ w Polsce wydatki na leczenie cukrzycy wyniosły w 2013 roku ok. 7 miliardów złotych; jednak kwota ta nie uwzględnia dodatkowych kosztów, wynikających ze zmniejszoną produktywnością osób chorych, co szacuje się obecnie na około 5 miliardów złotych. Wydatki, które będą ponoszone na leczenie cukrzycy w Polsce będą rosły nie tylko na zwiększenie kosztów farmakoterapii czy hospitalizacji, ale również ze względu na rosnącą liczbę chorób.

4.3.3. Choroba niedokrwienna serca

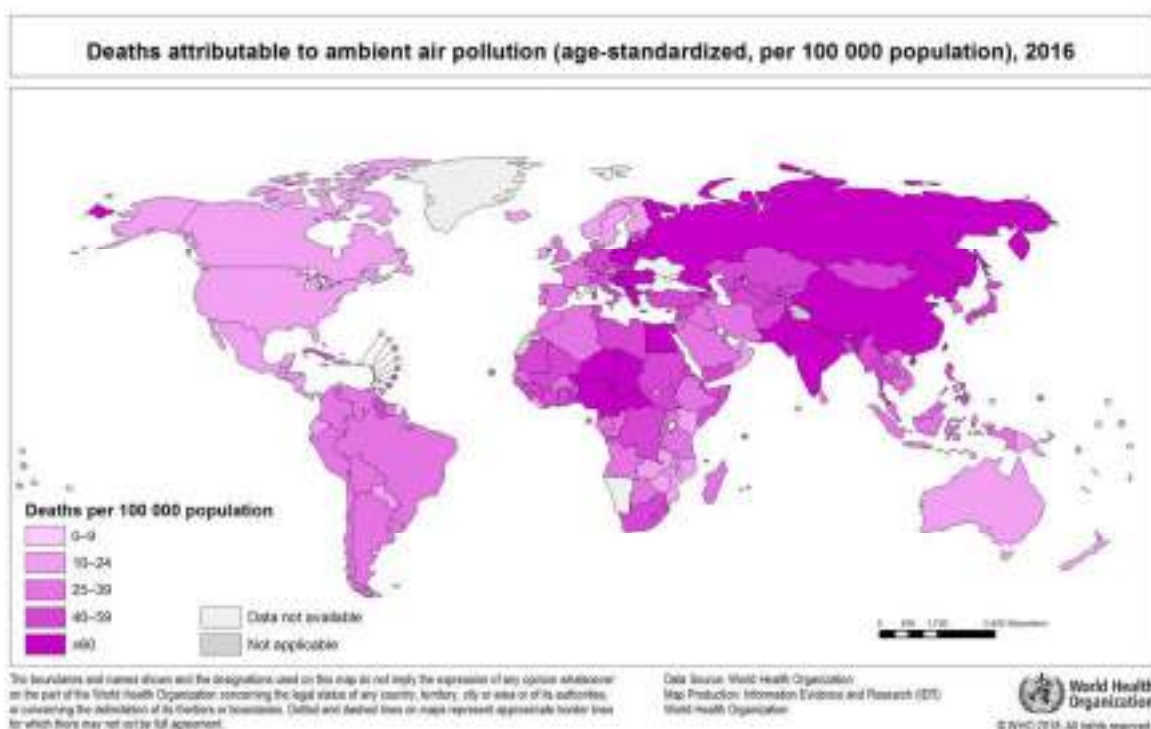
Podczas II Wiosennej Akademii Kardiologicznej, która miała miejsce w 2014 roku w Warszawie, oszacowano roczne koszty leczenia osób chorujących na niewydolność serca na 1,7 miliarda złotych, co stanowiło wówczas 3,2% budżetu NFZ.

4.3.4. Zaburzenia psychiczne

Choroby psychiczne generują coraz większe koszty w krajowych systemach opieki zdrowotnej. W 2004 roku przeprowadzono badanie, z którego wynikało, że koszty leczenia chorych w 28 europejskich krajach wyniosły łącznie 118 miliardów euro.

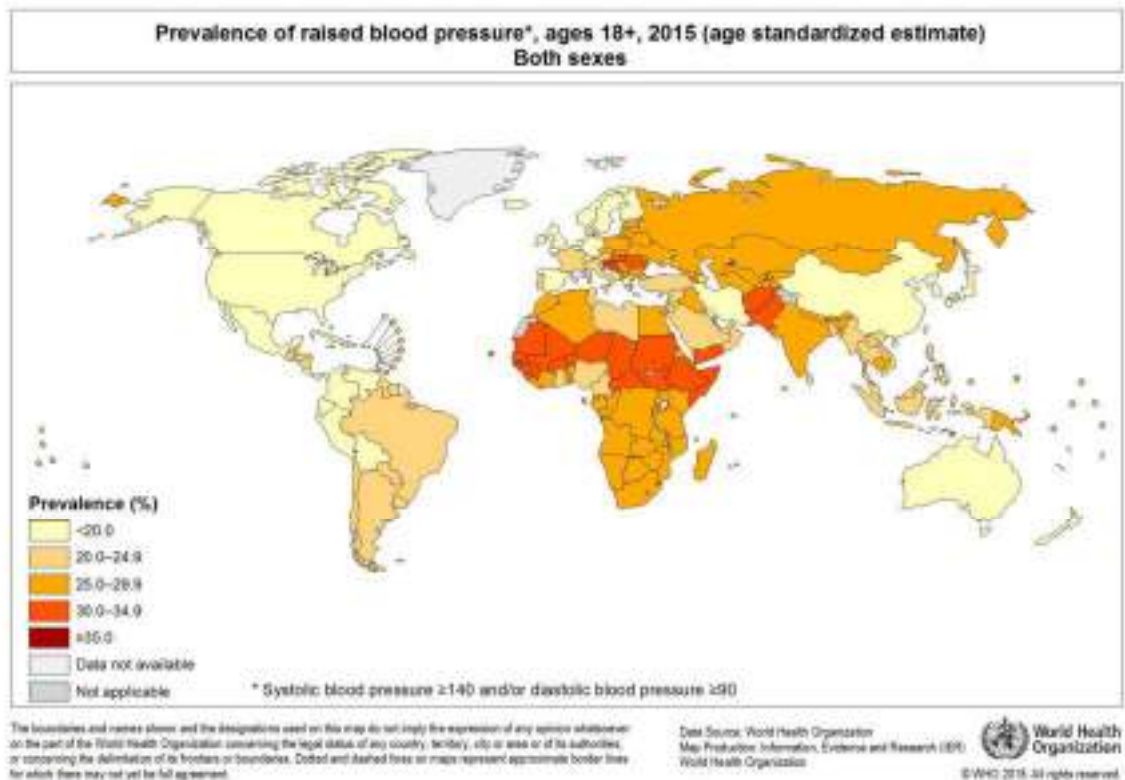
Podsumowując, ogólne koszty leczenia w ostatnich dziesięcioleciach znacznie wzrosły i jednocześnie przyczyniły się do wzrostu wydatków krajowych systemów opieki zdrowotnej. Szacuje się, że koszty te można zredukować, między innymi dzięki zmianie sposobu życia, co zostanie opisane w kolejnej części niniejszej pracy.

5. ANALIZA PRZESTRZENNA

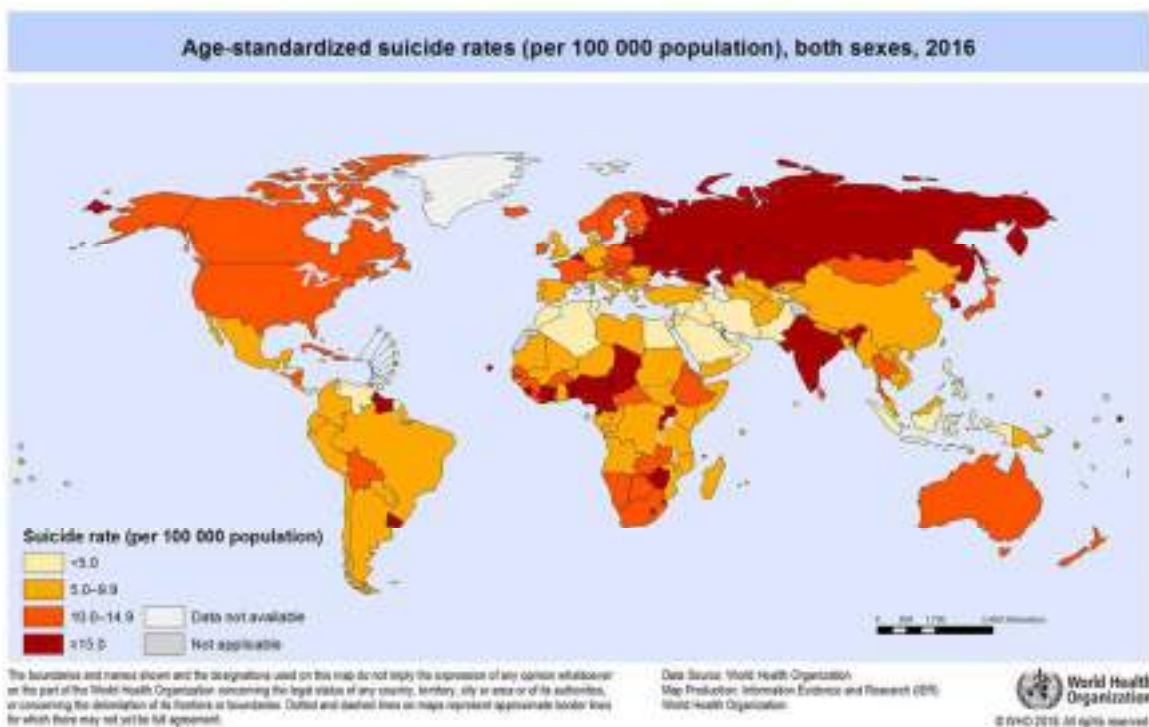
ryc. 2 Liczba śmierci na 100 000 ludności, wynikająca z zanieczyszczeń powietrza, 2016 (źródło: WHO)

Powyższy wykres przedstawia śmierci na 100 000 ludności, których przyczyną były szeroko rozumiane zanieczyszczenia powietrza, w 2016 roku. Zauważyć można, że wskaźnik ten jest najwyższy w krajach Azjatyckich, ale również w Polsce. Przyczyną takiej sytuacji są bardzo duża ilość pyłów zawieszonych w powietrzu. W Polsce od lat mamy do czynienia ze smogiem, jednakże dalej gospodarka energetyczna oparta jest głównie na węglu, co ma niebagatelny wpływ zawartość zanieczyszczeń we wdychanym przez nas powietrzu. Występuje coraz większa liczba dni, szczególnie w okresie zimowym, z ostrzeżeniami dla mieszkańców miast, zwłaszcza tych większych (na przykład: Kraków, Wrocław), w których przestrzega się przed wychodzeniem osoby starsze oraz dzieci. Najmniejsze wartości natomiast wskaźnik przyjmuje w Stanach Zjednoczonych, Australii czy Skandynawii.

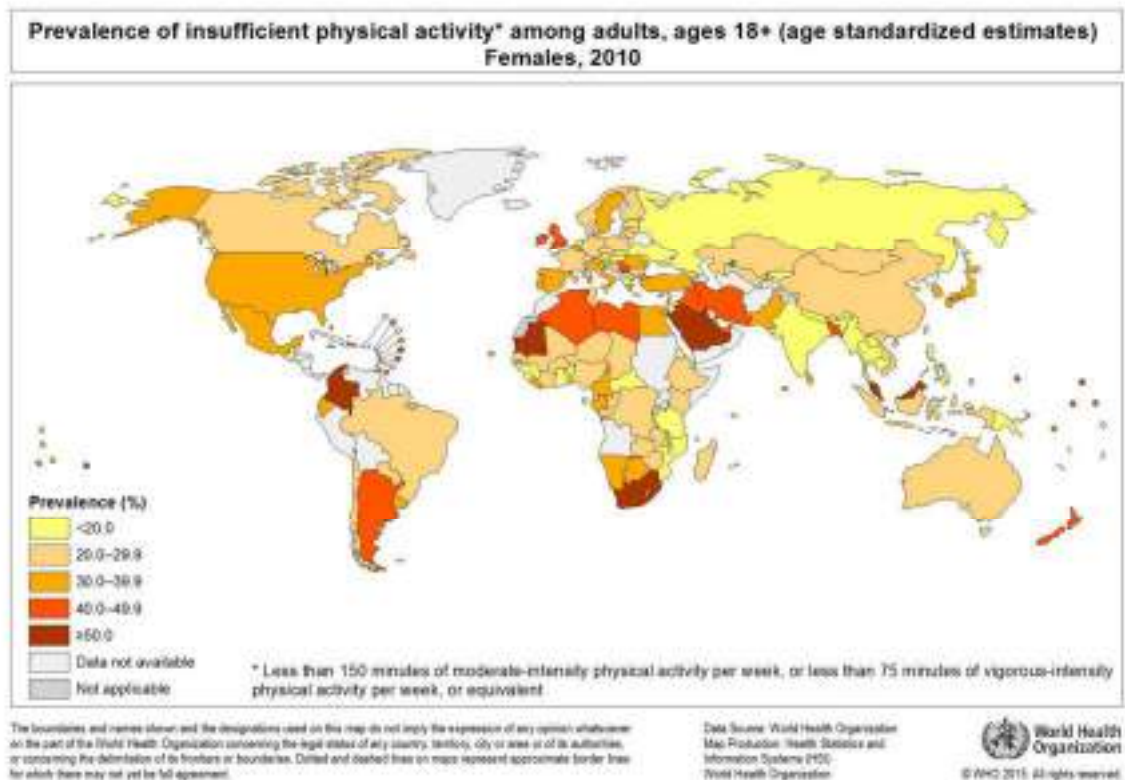
ryc. 3 Powszechne występowanie podwyższonego ciśnienia (w %) dla ludzi w wieku powyżej 18 lat, 2015
(źródło: WHO)

Powyższy wykres przedstawia powszechne występowanie (w procentach) podwyższonego ciśnienia krwi w wieku powyżej 18 lat - dane pochodzą z 2015 roku. Jako podwyższone ciśnienie uznaje się wartości przekraczające 140 dla ciśnienia skurczowego oraz przekraczające 90 dla ciśnienia rozkurczowego. Wskaźnik ten jest najwyższy w krajach środkowej Afryki, ale również na przykład w Czechach. Polska znajduje się w środku skali, podobnie jak większość krajów Azjatyckich. Jak zostało wspomniane powyżej na nadciśnienie tętnicze choruje obecnie około 8,8 miliona Polaków, co stanowi ok. 23% populacji. Najmniejsze wartości wskaźnik przyjmuje w Stanach Zjednoczonych, Australii czy północno-zachodniej części Ameryki Południowej.

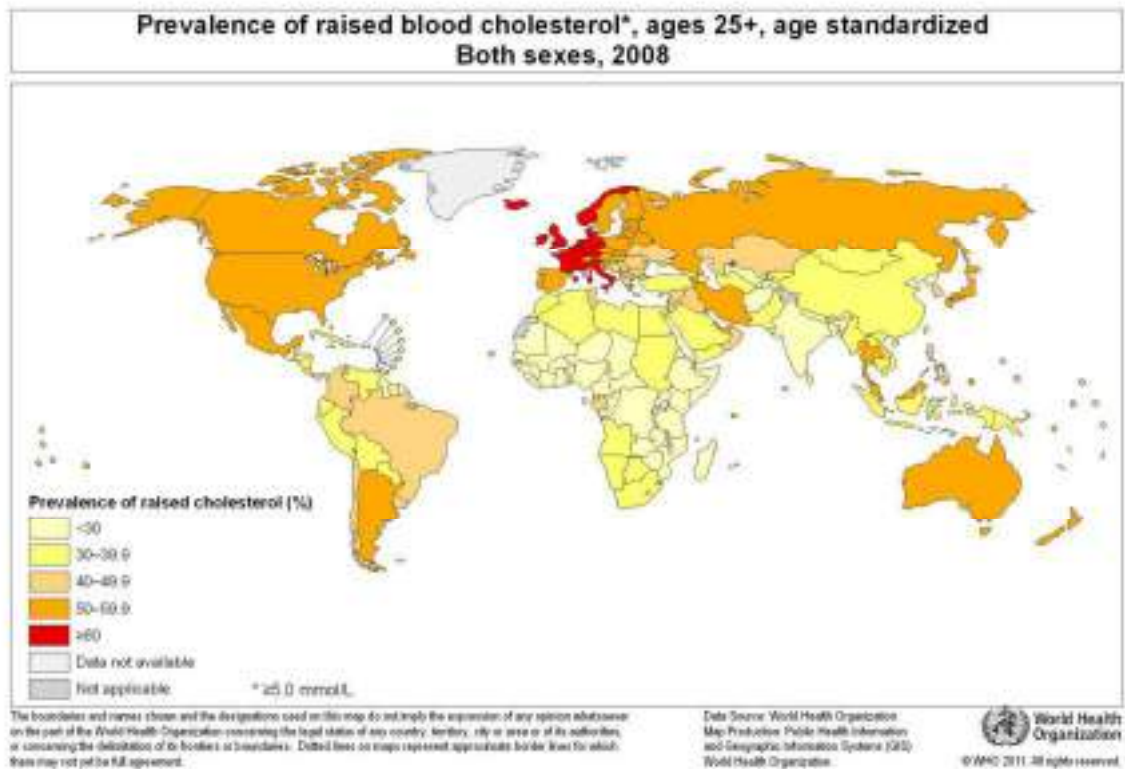
ryc. 4 Wiekowo zestandaryzowany wskaźnik samobójstw na 100 000 ludności, 2016 (źródło: WHO)

Powyższy kartogram przedstawia zestandaryzowaną według wieku liczbę samobójstw na 100 000 ludności, dane pochodzą z 2016 roku. Najwyższe wartości wskaźnik przyjmuje w Rosji, Indiach czy niektórych krajach Afryki. Ale, co ciekawe, taką samą wartość przyjmuje on również w Belgii. Najmniej samobójstw natomiast występuje w północnej części Afryki. Polska znajduje się w środku skali, powyżej większości rozwiniętych państw europejskich, podobnie jak Skandynawia, Australia czy Stany Zjednoczone. Liczba samobójstw rośnie z roku na rok. Zgodnie z danymi statystycznymi gromadzonymi przez Policję w Polsce w 2013 roku samobójstwo popełniło 8575, natomiast w 2016 roku było to już 9861 osób. Głównie samobójstwa popełniają mężczyźni, głównie z powodów chorób psychicznych, nieporozumień rodzinnych czy niskiego statusu ekonomicznego.

ryc. 5 Powszechne występowanie aktywności fizycznej wśród dorosłych, powyżej 18 lat, kobiety, 2010
(źródło: WHO)

Powyższy kartogram wykazuje występowanie aktywności fizycznej wśród dorosłych kobiet. Został wyznaczony na podstawie następujących danych: mniej niż 150 minut umiarkowanej aktywności fizycznej lub mniej niż 75 minut wzmożonej aktywności fizycznej lub ekwiwalent powyższego, mierzony w ciągu tygodnia. Wynika z tego, że najmniej aktywne kobiety zamieszkują. Najciemniejszym kolorem zostały zaznaczone kraje, w których stopień aktywności fizycznej jest najmniejszy, a więc, kraje północnej oraz południowej Afryki, Kolumbia, Argentyna oraz Wielka Brytania. Najlepiej wskaźnik ten jest ukształtowany w Rosji, Indiach, Tajlandii, Ukrainie oraz Czechach. W Polsce jest to ok. 20-29% kobiet.

ryc. 6 Powszechne występowanie podniesionego poziomu cholesterolu u osób powyżej 25 roku życia, 2008 (źródło: WHO)

Kartogram przedstawia występowanie podwyższonego poziomu cholesterolu u dorosłych powyżej 25 roku życia, dla obu płci, w roku 2008r. Wynika z tego, że problem ten występuje najczęściej w krajach europejskich, takich jak Francja, Włochy, Niemcy czy Wielka Brytania. Najmniej takich osób zamieszkują środkową część Afryki. W Polsce wskaźnik ten również jest wysoki, podobnie jak w Rosji, Australii czy Stanach Zjednoczonych. Według statystyk ponad połowa Polaków może mieć obecnie podwyższony cholesterol, a leczenia wymaga już ok 5 milionów osób. Jednakże leczeniu poddaje się jedynie 1/5 chorych. Wylicza się bowiem, że dorosły człowiek potrzebuje jedynie 140mg cholesterolu, jednak większość osób (szacuje się, że ok 75%) nie sprawdza tego poziomu w ogóle. Podwyższony cholesterol może prowadzić do chorób serca (zawał, choroba wieńcowa), miażdżycy a nawet do udaru mózgu.

Podsumowując, na podstawie analizy kartogramów i danych pochodzących ze strony Światowej Organizacji Zdrowia, możemy stwierdzić, że problem chorób cywilizacyjnych dotyczy właściwie każdego kraju. Globalizacja sprawiła, że problem ten stał się powszechny dla każdego człowieka.

6. POZAFARMAKOLOGICZNE METODY LECZENIA CHOROÓB CYWILIZACYJNYCH

Poniższa tabela przedstawia podstawowe choroby cywilizacyjne oraz ich poza farmakologiczne metody leczenia. Oczywiście w procesie niektórych schorzeń niemożliwe jest całkowite odstawienie leków, jednak poniższe metody mogą wspierać standardowe sposoby leczenia. Poniższe metody mogą być używane również zapobiegawczo lub przed nawrotami.

Tabela 1.1. Zaburzenia psychiczne, opracowanie własne na podstawie: www.e-histopatologia.pl

Zaburzenia psychiczne	
Depresja	Psychoterapia, a w tym: terapia poznawcza, polegająca między innymi na testowaniu nieracjonalnych przekonań w konfrontacji z rzeczywistością, wyznaczanie zadań oraz planowanie rozkładu zadań; terapia interpersonalna lub terapia psychodynamiczna.
Nerwica	Trening zdolności poznawczych, trening zdolności społecznych, trening relaksacyjny, ćwiczenia rehabilitacyjno-ruchowe.
Bulimia i anoreksja	Psychoterapia, a w tym: terapia poznawcza, polegająca między innymi na testowaniu nieracjonalnych przekonań w konfrontacji z rzeczywistością.
Wypalenie zawodowe	Psychoterapia, a w tym: terapia poznawcza, polegająca między innymi na testowaniu nieracjonalnych przekonań w konfrontacji z rzeczywistością, wyznaczanie zadań oraz planowanie rozkładu zadań; terapia interpersonalna lub terapia psychodynamiczna.
Inne	
Nadciśnienie tętnicze	Zmiana stylu życia; zmniejszenie masy ciała; przestrzeganie odpowiedniej diety; zwiększenie aktywności fizycznej.
Choroba niedokrwienna	Ograniczenie stresu; zmniejszenie masy ciała; zwiększenie

serca	aktywności fizycznej; zmiana diety; kontrolowanie poziomu cholesterolu
Cukrzyca	Zmiana diety; zwiększenie aktywności fizycznej;
Nadwaga i otyłość	Odpowiednie nawyki żywieniowe; stała aktywność fizyczna
Nowotwory	Unikanie: substancji chemicznych (między innymi konserwantów żywności), spalin samochodowych, promieniowania jonizującego. Unikanie stresu, otyłości.
Alergie	Unikanie zanieczyszczonego powietrza.
Przewlekła obturacyjna choroba płuc	Zmniejszenie ekspozycji na pyły przemysłowe i substancje chemiczne.

6.2. Piramida zdrowego żywienia i aktywności fizycznej

Skoro podstawowymi przyczynami chorób cywilizacyjnych są: brak aktywności fizycznej oraz nieodpowiednia dieta, w 2016 roku Instytut Żywności i Żywienia podczas I Narodowego Kongresu Żywieniowego przedstawił nową piramidę.

ryc. 7 Piramida zdrowego żywienia i ruchu aktywności fizycznej, źródło: Choroby cywilizacyjne i społeczne

Wyniki badań epidemiologicznych i klinicznych wskazują na zależność pomiędzy zachorowalnością a stopniem aktywności fizycznej lub jej całkowitym brakiem. Regularna aktywność fizyczna poprawia wydolność układu krążenia i oddechowego. Korzystnie wpływa na układ ruchu poprzez zwiększenie masy i siły mięśni oraz ruchomości stawów. Wysiłek fizyczny ma również pozytywny wpływ na funkcjonowanie układu nerwowego gdyż wspomaga sprawność intelektualną, zmniejsza stany depresyjne i lękowe, poprawia także jakość snu. Hipokinezja czyli brak lub znikoma ilość ruchu uznawana jest za jedno ze źródeł epidemii otyłości i towarzyszących jej zwiększonej zapadalności na choroby przewlekłe. Co ciekawe, jak zauważyli autorzy adekwatnej piramidy z krajów śródziemnomorskich istotne jest wspólne spożywanie posiłków. Wiadomo bowiem, że posiłki nieśpiesznie konsumowane w miłym towarzystwie sprawiają, że jemy mniej i zdrowiej, gdyż zazwyczaj przygotowujemy je sami, nie korzystając z półproduktów czy dań gotowych, przez co kształtujemy również prawidłowy styl życia.

Istotnym elementem profilaktyki pro-zdrowotnej odnośnie chorób cywilizacyjnych jest zwiększenia zaangażowania społeczeństwa w dbałość o swój własny tryb zdrowia poprzez odpowiednią edukację zdrowotną i promowanie zmiany stylu życia, który ograniczy pasywność ruchową oraz wpłynie pozytywnie na ogólną sprawność.

7. OŚRODKI LECZENIA CHOROÓB CYWILIZACYJNYCH W POLSCE

W Polsce ośrodki leczenia chorób cywilizacyjnych nie są obecnie jeszcze zbyt popularne, zauważyć jednak można wzrost zainteresowania tego typu placówkami. Jednym z bardziej znanych ośrodków jest Podkarpackie Centrum Leczenia Chorób Cywilizacyjnych. Placówki te skupiają się na różnego rodzaju działalności, związanej z leczeniem chorób cywilizacyjnych, ale również z edukacją czy profilaktyką. Możemy wyróżnić dwa główne typy ośrodków: placówki w których odbywa się głównie tradycyjny typ leczenia: diagnoza, badania krwi, wizyty lekarskie, wszystko to jednak w trybie ambulatoryjnym, a więc nie przewidującym dłuższego pobytu. Drugim typem są ośrodki zewnętrzne, bardzo często prywatne, w których leczenie odbywa się w sposób stały: pacjenci przyjmowani są do ośrodka na dłuższy czas, a metody leczenia opierają się głównie na terapii psychologicznej. Możemy zatem stwierdzić, że w Polsce obecnie głównie leczy się spośród chorób cywilizacyjnych te związane z psychiką człowieka. Bardzo często są to jednak ośrodki, które niejako ewoluowały z istniejących już od lat ośrodków leczenia uzależnień, dlatego też nie skupiają się w całości wyłącznie na leczeniu chorób cywilizacyjnych. W tych ośrodkach bardzo często wymogiem jest całkowita izolacja od bodźców zewnętrznych (media), a także ograniczenie widzeń z rodziną. Istnieją oczywiście inne ośrodki, zmagające się z niektórymi

chorobami cywilizacyjnymi, jak otyłością czy cukrzycą, jednak nie są to ośrodki kompleksowe - zajmują się tylko leczeniem jednego, konkretnego schorzenia.

W miejscach takich stosuje się różnego rodzaju profilaktyki: związane z analizą psychologiczną, psychoterapią, przy założeniu, że najważniejszym czynnikiem jest aktywna praca nad sobą. Wyróżnić można zabiegi związane z rozluźnieniem i relaksacją ciała (masaże, fizjoterapia), pracę z psychoterapeutami, zarówno indywidualną jak i grupową, a także związaną z zewnętrznymi elementami, np. terapia poprzez sztukę czy terapia ze zwierzętami.

Obecnie coraz bardziej stają się popularne tzw. ośrodki wyciszenia, czy medytacji. W Polsce, jednym z bardziej znanych jest Opactwo Benedyktynów w Tyńcu. Nie są to jednak ośrodki zdrowia, a jedynie miejsca, w których znając odpowiednie techniki medytacji można odseparować się od zewnętrznych bodźców, takich jak telewizja czy Internet. Z pewnością jednak ten trend pokazuje, że ludzie zaczynają zauważać problemy związane z chorobami cywilizacyjnymi i chcą im przeciwdziałać.

8. ROZWIĄZANIE PROBLEMU

Analizując wybrane ośrodki leczenia chorób cywilizacyjnych, można stwierdzić, że stworzenie ośrodka leczącego wszystkie znane choroby cywilizacyjne nie jest technicznie możliwe - wymagałoby to ogromnych nakładów finansowych oraz powierzchni, a także zatrudnienia ogromnej ilości personelu. Dlatego, aby zapewnić możliwie najlepszy dla chorych sposób leczenia, projektowany ośrodek skupiał się będzie na leczeniu wypalenia zawodowego, należącego do grupy chorób psychicznych. Istotnym elementem ośrodka będzie również promowanie stylu życia „slow”, a także edukacja i profilaktyka zdrowotna.

Głównymi założeniami będzie więc stworzenie miejsca, w którym chore osoby będą diagnozowane, a następnie wdrażany będzie odpowiedni dla nich, indywidualny sposób leczenia. Związany z tym program, powinien więc obejmować gabinety diagnostyczne, miejsca do terapii indywidualnej oraz grupowej, miejsca do pracy nad sobą związane z aktywnością fizyczną, miejsca do pracy ze zwierzętami, medytacji, fizjoterapii.

Istotnymi czynnikami ważnymi na etapie wyboru działki jest bliski kontakt z naturą, a więc ważne jest, aby teren znajdował się na uboczu, nie zaś w centrum miasta, oraz by roślinność i przyroda stanowiły integralną część otoczenia. Dodatkowym atutem jest możliwość wchodzenia w interakcje ze zwierzętami. Dodatkowo, aby projekt sam w sobie był zrealizowany w koncepcji „spowolnienia życia” atutem będzie również istniejąca zabudowa na działce, aby pokazać, że niepotrzebne jest budowanie nowych miejsc, lecz wykorzystanie tych już istniejących. Historia danego miejsca ma ułatwić „powrót do korzeni”, czyli element terapii, która będzie stosowana w ośrodku.

Spełniającymi te czynniki jest działka znajdująca się w Rzucewie, należąca do Zamku Jana III Sobieskiego jako istniejąca oraz działający folwark.

9. RZUCEWO - CHARAKTERYSTYKA

9.1. *Rzucewo – rys historyczny*

ryc. 8 Widok na pałac w Rzucewie (materiał historyczny), źródło: zasoby Zamku Rzucewo

Pierwsze wzmianki o Rzucewie pochodzą już z XII wieku, lecz tak naprawdę pierwsze relikty znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie zatoki świadczą o zamieszkiwaniu tych terenów już 2000 lat p.n.e. Majątek rzucewski przechodził z rąk do rąk, między innymi znajdował się w posiadaniu Jana III Sobieskiego. Sam neogotycki pałac (obecnie nazywany zamkiem) powstawał w latach 1840-1845 na podstawie projektu niemieckiego architekta Fryderyka Augusta Stülera. Ostatecznie w 1871 roku Rzucewo przejął von Below, a dalej Albrecht von Krokow. Po wojnie część gospodarczą majątku przejęło Państwowe Gospodarstwo Rolne, a współcześnie należy on do T. Marciniaka.

ryc. 9 Fragment mapy Messtischblatt, data wydania mapy: 1910, źródło: www.amzp.pl

9.2. Charakter miejscowości

Według liczbowego wykazu mieszkańców gminy Puck z 2016 roku, Rzucewo liczyło 316 mieszkańców. Obecnie Rzucewo stanowi niewielką wieś; oprócz pałacu wraz zabudowaniami, znajduje się tutaj również budynek dawnej cegielni (obecnie obiekt usługowy – sala bankietowa), zespół szkół ponadgimnazjalnych oraz zabudowania wiejskie – domy jednorodzinne. Ważnym miejscem na planie Rzucewa jest również Osada Łowców Fok – park kulturowy na wolnym powietrzu, z odsłoniętymi relikdami archeologicznymi. Ogólnie wieś ma dosyć turystyczny charakter – główny ruch odbywa się tu w miesiącach letnich: wykorzystywany jest bulwar, często spotkać tu można cumujące łodzie czy rowerzystów.

Zabudowania folwarczne na zamku stanowią obecnie użytkowane stajnie (przekształcone z chlewni), ujeżdżalnia dla koni (przekształcona ze stodoły) oraz nieużytkowany trzykondygnacyjny spichlerz. Zniszczeniu uległy inne zabudowania, które odnaleźć można na starszych mapach. Oprócz zabudowań znajduje się tu również padok dla koni. W głębi działki znajdują się tarasowo ułożone stawy, obecnie zarośnięte i w słabym stanie.

9.3. Analiza krajobrazowa

Rzucewo należy administracyjnie do gminy Puck, znajduje się w obrębie Pobrzeża Kaszubskiego. Środowisko przyrodnicze tworzy tu wysoczyzna morenowa i pradolina rzeczne. Cechami charakterystycznymi dla tego terenu jest między innymi bogata rzeźba terenu oraz sieć wodna, a także łagodny klimat.

Całość majątku (zamek wraz zabudowaniami) znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Zatoki Puckiej. Wschodnią granicę działek stanowi linia brzegowa. Większa część terenu położona jest na zboczu klifu, schodzącego do wód. Obszary znajdujące się w pasie nadbrzeżnym wzdłuż wsi Rzucewo objęte są ochroną prawną jako fragmenty Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

9.3.1. Zieleń

Całość zabudowań otoczona jest bujną zielenią wysoką. Od wschodniej i północnej części terenu znajdują się duże skupiska zadrzewień, schodzące wzdłuż skarpy, aż do samego brzegu zatoki. Znajduje się tutaj park należący do Pałacu. Część drzew została podmyta przez wody oraz przewrócona. Od frontu działki do zamku prowadzi aleja drzew.

ryc. 11. Analiza zieleni, opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

9.3.2. Woda

Zabudowania znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie Zatoki Puckiej, która stanowi wschodnią granicę działki. Na terenie znajduje się również zbiornik retencyjny, a także, w jego północnej części: stawy, ustawione tarasowo w kierunku dołu zbocza. Teren w północnej części działki jest również podmokły. Teren nachylony jest w kierunku wschodnim oraz częściowo północnym, co powoduje odpływ wód w wyżej wymienionych kierunkach.

ryc. 12 Analiza wód, opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

9.3.3. Komunikacja

Do Pałacu dojechać można od strony wsi Ostonino – aleją lipową ciągnącą się równoległe do brzegu zatoki oraz ze wsi Żelistrzewo, drogą prowadzącą prostopadłe do zatoki. We wsi znajduje się jedna główna, pod względem hierarchii droga, a także kilka pobocznych dróg.

W okresie letnim drogi są użytkowane przez rowerzystów, kierujących się w stronę Pucka oraz Władysławowa. Ruch samochodowy bez względu na porę roku jest niewielki.

ryc. 13 Komunikacja - analiza, opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

9.3.4. Zabudowania

Zabudowania rozproszone, w dosyć dużych odległościach od siebie. Na wschodzie brak zabudowań, ze względu na bliskość zatoki. Na zachodzie oraz północy głównie budynki mieszkalne jednorodzinne oraz gospodarcze. Na południu zabudowania gospodarcze oraz w dalszej odległości budynek dawnej cegielni. Budynki w większej mierze małej i średniej wielkości.

ryc. 14 Schwartzplan, opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

10. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁKI

Teren składa się z dwóch działek: 167/1 oraz 166/10, obręb Rzucewo. Od północy oraz zachodu graniczy z działkami drogowymi, od wschodu z Zatoką Pucką, a od południa z działką, na której znajduje się park oraz bulwar. Teren ma kształt nieregularny, zbliżony do prostokąta. Nachylenie terenu w kierunku północnym oraz wschodnim. Łączna powierzchnia terenu wynosi: 72922m².

Na działce znajdują się wymienione wcześniej zabudowania gospodarskie, a także budynek neogotyckiego pałacu, domu leśniczego, strażnicy czy inne niewielkie budynki należące do właścicieli Zamku. W dużej mierze działka porośnięta roślinnością, zarówno niską, jak i wysoką – w formie urządzonego Parku oraz nieurządzonych terenów zielonych.

10.1. *Inwentaryzacja fotograficzna*

ryc. 15. Widok na dawny spichlerz, źródło: własne

ryc. 16. Widok od strony stajni na spichlerz i zamek, źródło: własne

ryc. 17 Widok na stajnie, źródło: własne

ryc. 18 Widok na padok i zatokę, źródło: własne

11. CHARAKTERYSTYKA ZAŁOŻEŃ

Projekt obejmuje ośrodek leczenia wypalenia zawodowego – w odpowiedzi na wybrane choroby cywilizacyjne, związane ze zdrowiem psychicznym.

Głównymi założeniami programowymi jest leczenie wyżej wymienionych jednostek chorobowych w sposób jak najbardziej naturalny: wykorzystujący dostępne środki, zarówno rośliny, zwierzęta, ukształtowanie terenu jak i klimat, wykorzystując poza farmakologiczne metody leczenia, wymienione w tabeli powyżej.

Przekształceniu lub renowacji ulegną budynki stajni, spichlerza oraz wprowadzona zostanie nowa zabudowa. Zmianom ulegnie również teren otaczający folwark, a w szczególności zapomniane stawy. Projekt zakłada realizację zespołu budynków, w którym znajdują się: miejsca noclegowe, sale do terapii, sale do medytacji, basen, sale do masażu, pomieszczenia medyczne oraz związane z hodowlą koni. Konie, które są hodowane na miejscu będą w przyszłości mogły być wykorzystywane do hipoterapii.

12. OPIS KONCEPCJI

12.1. Podstawa opracowania

- 12.1.1. *Mapa sytuacyjno-wysokościowa do celów informacyjnych;*
- 12.1.2. *Inwentaryzacja architektoniczno-budowlana z oceną stanu technicznego budynku Spichlerza;*
- 12.1.3. *Karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa zespołu pałacowo-parkowego w Rzucewie;*
- 12.1.4. *Dokumentacja fotograficzna stanu przeszłego i istniejącego;*
- 12.1.5. *Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (Uchwała nr X/76/07 z dnia 27.08.2007r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Osłonino (część północna), gmina Puck);*
- 12.1.6. *Konsultacje projektowe ze specjalistą w dziedzinie wypalenia zawodowego.*

12.2. Przeznaczenie i program użytkowy

Przedmiotem opracowania jest projekt zespołu budynków należących do folwarku Zamku „Jana III Sobieskiego” w Rzucewie. Część budynków istniejących (ujeżdżalnia, stajnie) podlegają jedynie remontowi w celu przywrócenia walorów użytkowych oraz wizualnych; istniejący budynek spichlerzu – stanowiący obecnie pustostan zostanie w całości przekształcony, dodatkowo w miejscu istniejące niegdyś budynku (owczarni) powstanie nowy budynek. Całość zostanie powiązana na cele stworzenia ośrodka leczenia wypalenia zawodowego.

12.3. Założenia ideowe

Zasadniczym celem projektu jest stworzenie miejsca, które swoim charakterem, wyglądem oraz funkcjonalnością będzie wpływało na proces leczenia wypalenia zawodowego, W tym celu, w duchu slow city – slow life (a także potrzeby pokazania, że architektura nie zawsze musi powstawać od zera, że równie ważne jest wykorzystywanie istniejących tkanek i promowanie w ten sposób zrównoważonego rozwoju jednym z kluczowych elementów będzie zaadaptowanie istniejącego budynku spichlerza o wysokich walorach estetycznych i architektonicznych na nową funkcję, budowa nowego budynku oraz powiązanie całości (zarówno

istniejącej części komercyjnej założenia) oraz projektowanej prywatnej części ośrodka. Budowa nowego budynku ma na celu zaakcentowanie istniejącego wcześniej w tym miejscu budynku owczarni oraz kompozycyjne zamknięcie dziedzińca folwarku. Istotnym elementem koncepcji jest wytworzenie dwóch dziedzińców wewnętrznych oraz podział terenu na strefy o różnej randze dostępności.

12.4. Folwark – założenia teoretyczne

Wiek XIX jako czas wielkich przemian społecznych, gospodarczych oraz technicznych zmienił nie tylko oblicze miast, ale również wsi. Rozwój przemysłu, zanik tradycyjnych rynków zbytu, zniesienie pańszczyzny – to tylko niektóre czynniki determinujące te zmiany. Z drugiej strony nastąpił ogromny postęp w technice i rolnictwie – powołano gospodarstwa hodowlane, stopniowo zaczął upadać chów owiec, bydła czy koni, zamiast tego nastąpił rozwój przemysłu rolno-spożywczego, głównie w ramach założeń folwarcznych. Nowoczesny, przebudowany oraz zmodernizowany folwark był ważnym elementem wiejskiej architektury.

Początki współczesnego folwarku sięgają XV wieku, jednak największy rozwój przypadał na wiek XVI. Oprócz gospodarki rolno-hodowlanej folwark mógł prowadzić również gospodarkę łąkową, ogrodniczą, pszczelarską, rybacką, leśną czy browarniczą.

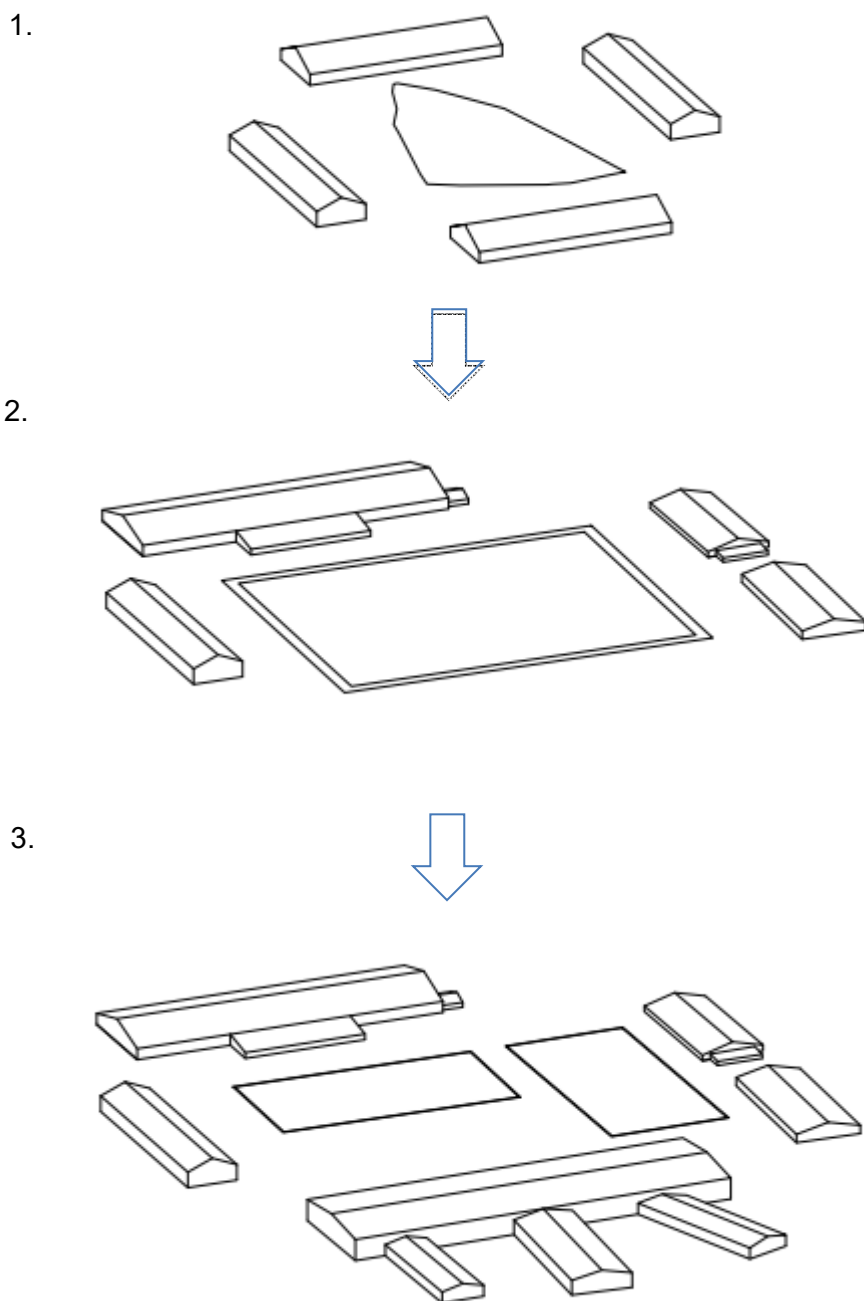
Spółeczna organizacja gospodarstwa folwarcznego w XVI i XVII wieku przy produkcji zbożowej opierała się na pracy pańszczyźnianej i wyrobniczej. Stali najemnicy folwarczni to przede wszystkim personel kierowniczy, nadzorczy i hodowlany. Większa specjalizacja powodowała pojawianie się innych osób, np. wartowników, ogrodników czy majstrów. Oprócz nich w folwarku pracowali również pracownicy sezonowi.

Do zabudowań gospodarczych folwarku zaliczamy między innymi: stodoły, szopy, spichlerze, budynki dla inwentarza żywego takie jak stajnie czy obory. Podwórza folwarczne miały najczęściej brukowane drogi dojazdowe do głównych pomieszczeń. Na ich terenie znajdowały się studnie, z których wodę czerpano żurawiami. Przy studniach najczęściej stały koryta, z których poiono zwierzęta. Poza tymi obiektami występowały np. owczarnie czy gołębniki, a także wozownia – czyli współczesne wiaty na sprzęt gospodarski.

W potocznej świadomości zabudowania folwarczne schodziły zazwyczaj na drugi plan. Jednak kiedy zagłębić się w relacje zachodzące w założeniu, zwraca uwagę nie tylko użytkowa strona budynków czy dostosowanie do profilu gospodarki danego folwarku, ale również harmonijnie rozplanowanie podwórzy, proporcje i staranność wykonania poszczególnych zabudowań. Prawidłowa organizacja, rozplanowanie oraz zabudowa gospodarstwa była przedmiotem zainteresowania właścicieli i użytkowników już od starożytności. Istotny był wybór miejsca pod posiadłość, organizacja folwarku oraz zarządzanie nimi. W wyniku lat gromadzenia wiedzy i doświadczeń powstał „model idealny” folwarku, uniwersalny dla różnych terenów, nie tylko w Polsce, ale i Europie. Zawirowania po drugiej wojnie światowej sprawiły jednak, że zabudowa taka utraciła ekonomiczną rację bytu, niejednokrotnie uległa zniszczeniu (źródło:

Architektura niedostrzegana, budownictwo folwarczne wielkopolski, Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Poznań, 1994).

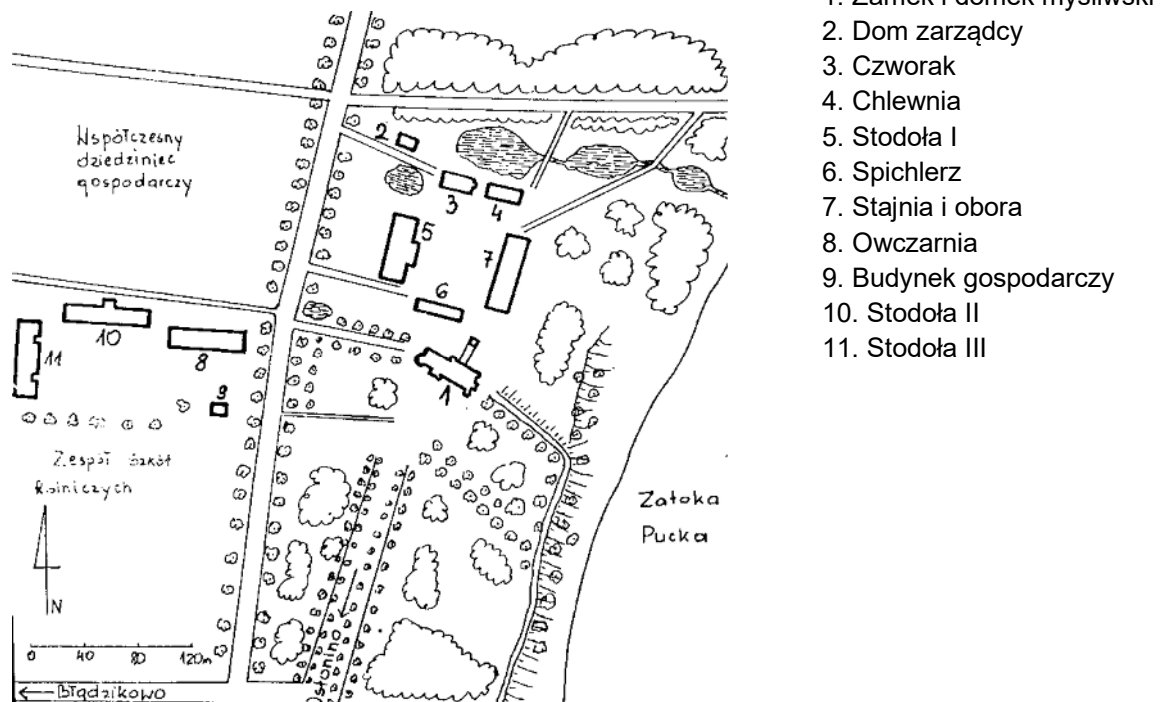
Poniższy schemat przedstawia założenia teoretyczne historycznego folwarku oraz ich przełożenie na aktualną oraz projektowaną zabudowę folwarku w Rzucewie.

ryc. 19 Założenia teoretyczne folwarku, opracowanie własne

1. Tradycyjna, historyczna zabudowa folwarku
2. Aktualna sytuacja zabudowy folwarku w Rzucewie
3. Projektowany stan zabudowy folwarku w Rzucewie

12.5. Folwark w Rzucewie – historia, topografia (Biała Karta)

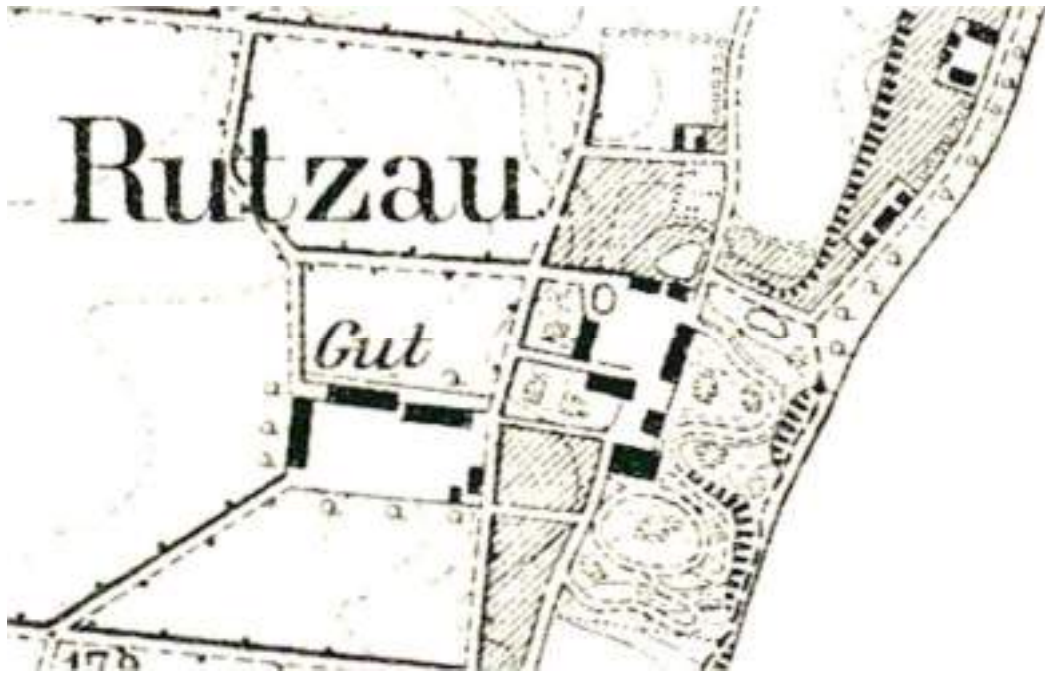
ryc. 20. Sytuacja - folwark w Rzucewie, 1972r, źródło: Biała Karta

HISTORIA

Historia wsi sięga początków XIVw. Ok. 1308r. wchodziła ona w skład posiadłości kasztelana puckiego. W 1309r. została przejęta przez Zakon Krzyżacki. W 1676r. dobra zostają odstąpione bratu Joanny Katarzyny – Michałowi Radziwiłłowi. Wdowa po nim darowuje je swojemu bratu – królowi Janowi III Sobieskiemu. W rękach Sobieskich dobra rzucewskie pozostają do 1720r. Obejmują je kolejno – Maria Kazimiera, a po niej jej synowie: Aleksander, a następnie Jakub. Po wojnie dobra zostają rozparcelowane. Część folwarczną obejmuje PGR, pałac zostaje przeznaczony na Technikum Hodowli Roślin i Zasadniczą Szkołę Zawodową. W latach 1956-57 jego wnętrza są adaptowane dla potrzeb szkół. W 1971r. pełni funkcję obiektu kolonijnego. Stopniowo dewastowany traci swoje wartości i w 1975r. zostaje opuszczony. W końcu lat '80-tych przejmuje go przedsiębiorstwo „Cepelia” z zamiarem wyremontowania i przeznaczenia na ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy. Część folwarczną od 1965r. służy jako gospodarstwo pomocnicze dla powołanego wówczas Zespołu Szkół Rolniczych w Rzucewie.

TOPOGRAFIA

Zespół położony jest w pobliżu Zatoki Puckiej, przy bocznej drodze dochodzącej od szosy Żelistrzewo-Puck. Usytuowany jest na krawędzi stromego brzegu morskiego, stanowiącego część wzniesień morenowych Kępy Puckiej. Od wschodu graniczy z wodami zatoki odległej o ok. 120m, od północy i południa przylega do zalesionego pasma nadbrzeżnego, od zachodu do pół uprawnych rozciągających się na terenie lekko pofałdowanym.

ryc. 21. Folwark na fragmencie mapy Messtischblatt, 1910, źródło: www.mapy.amzp.pl

UKŁAD KOMUNIKACYJNY

Zewnętrzny układ drożny tworzą dwa trakty. Pierwszy z nich łączy Rzucewo z leżącym od południa Osłonina. Droga wysadzana jest na całej długości podwójnym rzędem lip, tworzących bardzo malowniczą aleję datowaną na II poł. XVIIIw. Zbliżając się do założenia trakt ten mija od zachodu zabudowania cegielni. Po jego wchodniej stronie widoczne jest głębokie wyżłobienie – miejsce wydobywania gliny. Końcowy odcinek alei przecina park przed pałacem i prowadzi przed front rezydencji. W okresie powojennym fragment ten utracił nieco swą rangę. Po jego zachodniej stronie, równoległe do niego wytyczono bowiem nową drogę o nawierzchni asfaltowej. W początkowym biegu oddziela ona pałac o park od wybudowanego w latach '60 Zespół Szkół Rolniczych. Dalej biegnie ku części gospodarczej, przechodzi między dwoma dziedzińcami folwarcznymi i biegnie dalej ku północy, prowadząc do pobliskiego lasu. Zarówno na wschodzie jak i na zachodzie wybiegają z niej liczne odgałęzienia. Leżące po stronie zachodniej mają wybetonowaną nawierzchnię, prowadzą między budynki gospodarcze, a w części północnej – do współczesnej części mieszkalnej. Po stronie wschodniej znajduje się ziemna droga dochodząca do pałacu, a także dwie leżące na północ od niej wybetonowane, zamykające północny dziedziniec folwarczy od północy i południa.

Drugim z ważnych dla komunikacji zewnętrznej traktów łączy Rzucewo z Bładzikowem i Puckiem. Wybiega on ze wspomnianej alei lipowej w kierunku zachodnim na wysokości parku. Od północy styka się z drogą wiodącą na teren gospodarstwa. Poza wymienionymi na terenie założenia znajduje się szereg dróg umożliwiających dotarcie do poszczególnych budynków, a także liczne znacznie już dziś zatarte ścieżki parkowej, w tym jedna biegnąca wzdłuż brzegu zatoki.

UKŁAD WODNY

Wskutek braku odpowiedniej pielęgnacji obecny układ wodny odbiega od pierwotnego. Jego zasadniczą część stanowiły trzy stawy, zamykające założenie w części północno-wschodniej. Pierwszy od wschodu był najmniejszych rozmiarów, środkowy zbliżony był kształtem do wydłużonej elipsy. Ostatni położony na tyłach dawnych chlewni miał największą powierzchnię. Hodowano w nich karpie i karasie. Po wojnie poziom wody bardzo się obniżył, stawy zarosły chwastami i samosiewami. Oprócz nich dwa niewielkie zbiorniki znajdowały się na terenie północnego dziedzińca. Odnajdujemy je tam również obecnie. Pierwszy położony jest na północ od stodoły, jego zarys jest regularny, kolisty, brzegi wybetonowano. Drugi usytuowany jest między nowym traktem rozdzielającym dziedzińce, a wybiegającą z niego na wschód drogą prowadzącą do pałacu. W tym ostatnim poziom wody również bardzo się obniżył. Prawdopodobnie pełniły one funkcję zbiorników przeciwpożarowych.

GRANICE

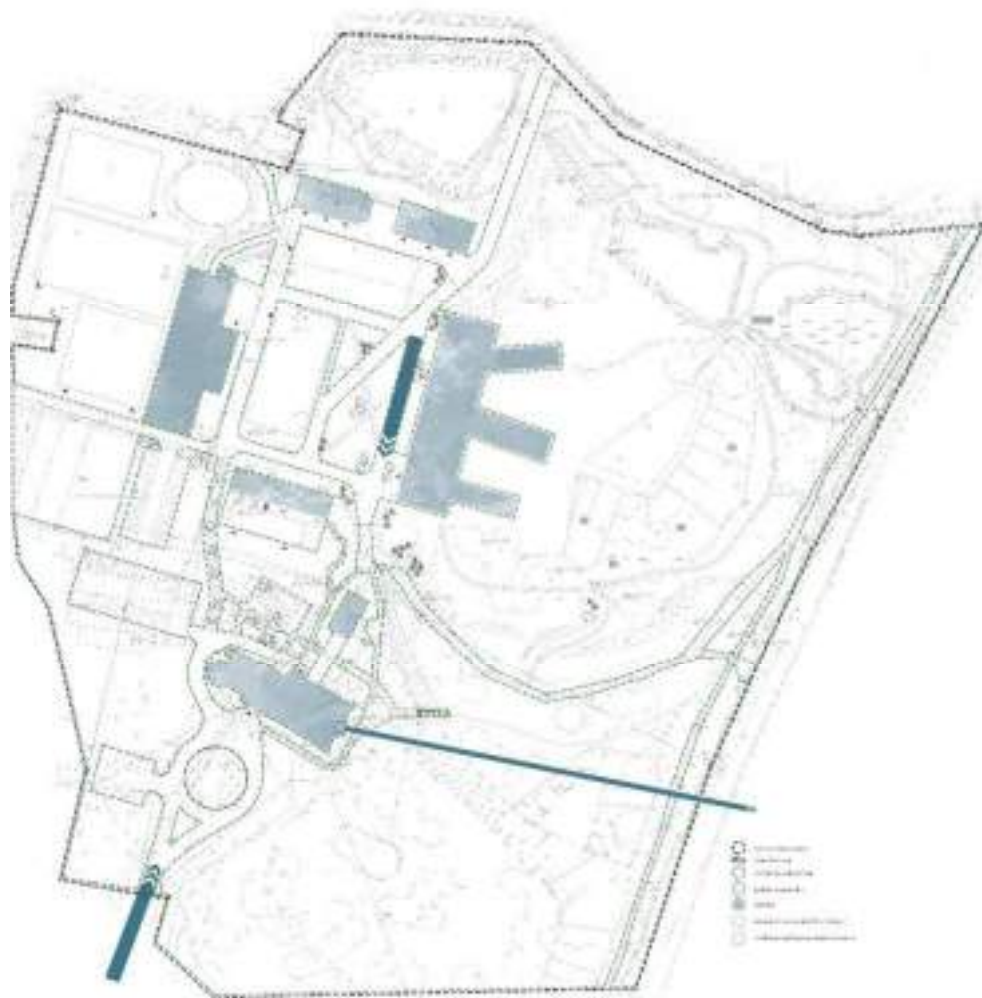
W skutek powojennej rozbudowy założenia, układ jego granic uległ zmianom. Przetrwiała jedynie granica wschodnia mająca naturalny charakter, biegnąca skrajem stromego brzegu Zatoki Puckiej. Od zachodu zespół zamyka droga biegnąca z południa na północ, oddzielająca go od pól uprawnych. Jedynie w części południowej uległa ona przesunięciu, objąć bowiem musiała zachodni dziedziniec folwarczny. Obecnie w miejscu dawnych pól znajdują się liczne, współczesne budynki gospodarcze i mieszkalne. Granica przesunęła się więc znacznie na zachód i biegnie obecnie wzdłuż nowej betonowej drogi. Od północy zespół zamyka w części wschodniej układ dawnych stawów, w zachodniej – małe osiedle współczesnych budynków mieszkalnych przeznaczonych dla pracowników gospodarstwa. Granicę południową wyznacza od zachodu krawędź dziedzińca folwarcznego. Poniżej niej usytuowane są obiekty związane z Zespołem Szkół Rolniczych, w części południowo-wschodniej trudno jest wyznaczyć linię graniczną. Funkcję taką może pełnić skraj parku otaczającego pałac. Należy jednak pamiętać, że dalej na południe położona jest cegielnia należąca pierwotnie do założenia. Ze względu na znaczną odległość można ją jednak uznać za samodzielny element zespołu, leżący poza jego granicami.

KOMPOZYCJA

Założenie składa się z kilku elementów, rozplanowanych na bardzo rozległym terenie. Jego najważniejszą część stanowi pałac wraz z najbliższym otoczeniem, na które składają się przede wszystkim obszerne i zróżnicowane w charakterze tereny zielone. Masywna, wzniesiona z cegły rezydencja dominuje nad zespołem. Część gospodarstwa jest bardzo rozbudowana, skupiona na dwóch dużych dziedzińcach określonych ze względu na usytuowanie jako północny i zachodni. Pierwotnie w skład założenia wchodziła również cegielnia leżąca na uboczu w części południowej. Powyższy układ pozwala uznać kompozycję całości za swobodną i rozproszoną. Jednak poszczególne jej człony miały charakter uporządkowany, odznaczały się zwartym i geometrycznym układem znajdującym odbicie nie tylko w usytuowaniu budynków, ale także w

rozwiązaniu wewnętrznej komunikacji między nimi. Dotyczyło to przede wszystkim dziedzińców folwarcznych. Obecnie w skutek przebudowy układ ten został w pewnej mierze zatarty.

Północny dziedziniec folwarczy ma zarys regularnego czworoboku, wokół którego skupione są budynki. Jego skrzydła północne tworzą dwie chlewnie. Po ich północnej stronie, w niewielkiej odległości, teren obniża się. W budynku zachodnim znajdowały się pierwotnie czworaki. Wschodni bok dziedzińca wyznacza obiekt pełniący dawniej funkcję stajni i obory. Obecnie przeznaczony jest na jałownik i w niewielkiej części na chlewnię. Przejście między nim a budynkiem jest brukowane. Od południa dziedziniec zamyka spichrz. Obiekt ten również poprzedzony jest brukowaną nawierzchnią. Na północ od niego usytuowane jest wspólnie pomieszczenie na wagę. Zachodnie skrzydło zajmuje obszerny budynek stodoły. Od wschodu teren wokół niej jest wybetonowany. Po jego północnej stronie przebiega jedna z dwu dróg wiodących na podwórze. Druga biegnie wzdłuż skrzydła południowego. Opisuując tę część majątku wspomnieć należy o dawnym domu zarządcy, obecnie budynku administracyjnym. Jest on usytuowany nieco na uboczu, przy głównej drodze.

ryc. 22. Analiza kompozycyjna terenu projektowego, źródło: opracowanie własne

Spichlerz

Wybudowany został w II. Połowie XIXw. Wzniesiony na planie wąskiego prostokąta, wydłużającego się na osi wschód-zachód, z trzema wejściami od północy. Murowany z cegły, na kamiennym fundamencie, dwukondygnacyjny, z dachem dwuspadowym krytym płytkami azbestowo-cementowymi. Pierwotnie druga kondygnacja wzniesiona była w konstrukcji ryglowej, wypełnionej cegłą. Mimo niezmienionej funkcji wewnątrz zostało przebudowane, nie zachowały się dawne urządzenia.

ryc. 23. Widok od strony podwórza na spichlerz - stan obecny, źródło: własne zbiory

Stajnia i obora – obecnie budynek nie istniejący.

Obiekt powstał w II. Połowie XIXw. Założony na planie prostokąta wydłużonego na osi północ-południe, z dwoma prostokątnymi dobudówkami od wschodu. Wzniesiony z cegły, dwukondygnacyjny, z dachem dwuspadowym krytym papą. W elewacji frontowej na I kondygnacji siedem otworów drzwiowych, na drugiej, pełniące funkcję magazynu paszowego – pięć.

Ze względu na częściową zmianę funkcji wewnątrz nieco przebudowano. W częściach bocznych urządzono chlewnię, w środkowej – jałownik. Układ funkcjonalny: poprzeczny, dwu i czterorzędowy, stanowisko rozdzielone korytarzami paszowymi. W środkowej części jałownika niewielki skład słomy na ściółkę. Wzdłuż tylnej ściany na całej długości biegnie wąski ganek wyniesiony nad poziom posadzki. Srop drewniany, nagi, wsparty na drewnianych, czworobocznych słupach, wzmocnionych mieczami. Ze względu na nieszczelne przykrycie dachu mocno zawilgocony i zagrzybiony, grozi zawaleniem (źródło: Biała Karta).

Wgląd do białej karty: załącznik na końcu niniejszej pracy.

12.6. Projekt w skali urbanistycznej

12.6.1. Opis lokalizacji inwestycji

Projekt urbanistyczny obejmuje obszar należący do folwarku zamku „Jana III Sobieskiego” w Rzucewie. Teren znajduje się na przedłużeniu drogi prowadzącej ze wsi Osłonino. Obszar zajmuje łącznie powierzchnię: 7,76ha. Działka zlokalizowana jest wśród zabudowy wiejskiej, nad brzegiem Zatoki Puckiej. W najbliższym sąsiedztwie znajduje się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, budynki służące obsłudze rolnej, oraz budynki jednorodzinne w luźnej zabudowie. Zarówno obszar będący przedmiotem opracowania jak i najbliższe otoczenie w dużym stopniu pokryte są zielenią, zarówno niską, średniowysoką jak i wysoką. W dalej odległości znajduje się również dawna cegielnia (obecnie sala bankietowa) oraz osada łowców fok, stanowiące, poza samym budynkiem zamku, dodatkowe atrakторы turystyczne.

12.6.2. Charakterystyka zabudowy

Przestrzeń projektową tworzą zabudowania folwarczne należące do zamku, jak i sam zamek. Obecnie, w skład zabudowań gospodarskich wchodzi: dwie stajnie, położone w północnej części działki, ujeżdżalnia zamknięta – stanowiąca zachodnie domknięcie placu oraz budynek spichlerzu, znajdujący się na południu placu folwarcznego. Poniżej zabudowań, w stronę południa znajduje się budynek Zamku oraz domek myśliwski, połączone tarasem. Poza zamkiem (stanowiącym dominantę wysokościową, o wysokości łącznie z wieżą mierzącej 21m) budynki charakteryzują się średnią wysokością 11m, są to głównie budynki jednokondygnacyjne z poddaszem nieużytkowym. Jedynie spichlerz posiada dwie kondygnacje, nie licząc poddasza. Całość założenia zbudowana jest z jednego materiału – naturalnej cegły pełnej oraz posiada dachy dwuspadowe.

Obecnie plac gospodarski zajęty jest przez jedną ujeżdżalnię otwartą, na której odbywa się nauka jeździectwa. Pomiędzy budynkami gospodarskimi znajdują się utwardzenia w formie drogi z kamienia naturalnego, jednak ciężko znaleźć jakiegokolwiek walory kompozycyjne w takim ułożeniu ciągów komunikacyjnych.

ryc. 24. Widok od frontu na Zamek, źródło: własne zbiory

ryc. 25. Widok na ujeżdżalnię, źródło: własne zbiory

ryc. 26. Widok na stajnie oraz fragment padoku, źródło: własne zbiory

ryc. 27. Widok na namiot tymczasowy oraz fragment spichlerzu, źródło: własne zbiory

12.6.3. Ochrona Konserwatorska

Teren położony jest w obrębie zespołu pałacowo- parkowego w Rzucewie, który wpisany jest do rejestru zabytków.

Dla założenia folwarcznego oraz dla budynku Zamku i stajni opracowane zostały Białe Karty (stanowiące załącznik do niniejszego opracowania).

Dla zespołu parkowo-pałacowego w planie miejscowym ustala się:

- bezwzględną ochronę konserwatorską: historycznej kompozycji przestrzennej, historycznego układu zabudowy, historycznej zieleni, drzewostanu w alejach wpisanych do rejestru zabytków, historycznych budynków, ukształtowania rzeźby terenu;
- rewaloryzację zespołu poprzez: zachowanie elementów historycznej struktury przestrzennej i harmonijnego ukształtowania współczesnych elementów zagospodarowania i zabudowy z wartościami i elementami historycznymi; rewaloryzację budynków zabytkowych; likwidację obcych historycznemu charakterowi form zabudowy lub przekształcenie tej zabudowy, zgodnie z historycznym charakterem; dostosowanie elementów małej architektury do historycznego charakteru otoczenia;
- **istnieje możliwość uzupełnienia brakującej zabudowy w miejscu jej historycznego występowania z zachowaniem historycznych linii zabudowy, z ukształtowaniem zabudowy w oparciu o przekazy historyczne, z zachowaniem skali, gabarytów, usytuowania i formy dachu; nowa budowa musi posiadać wysoki standard materiałowy i technologiczny, przy użyciu tradycyjnych materiałów i tradycyjnej kolorystyki.**

12.6.4. Ustalenia MPZP

Dla przedmiotowej działki obowiązuje Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (Uchwała nr X/76/07 z dnia 27.08.2007r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Ostonino (część północna), gmina Puck. Teren w planie oznaczony został symbolem A.11.U – tereny zabudowy usługowej.

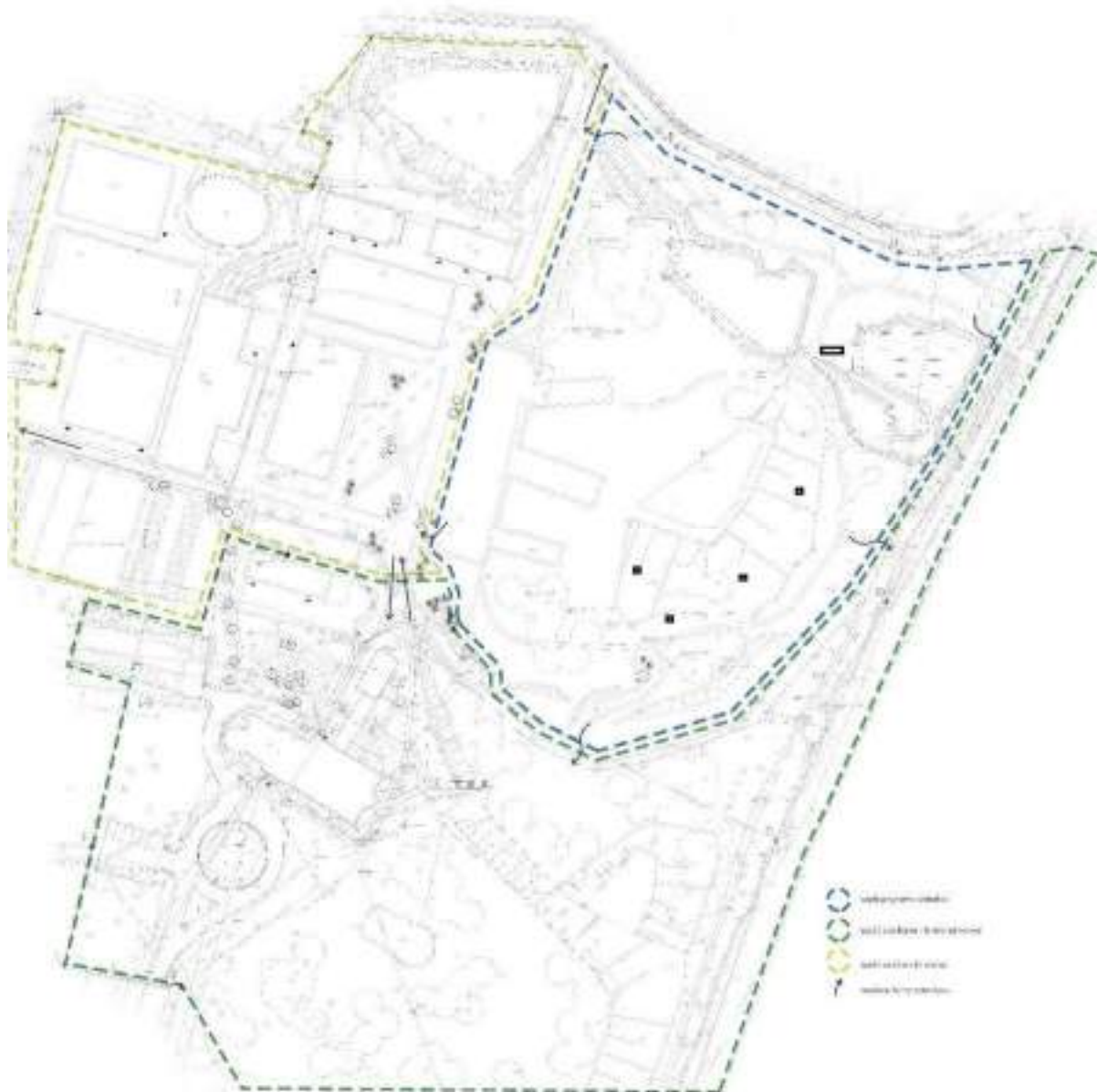
Szczegółowe ustalenia dla działek: 167/1 i 166/10.

Tabela 2. Szczegółowe ustalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego,

źródło: MPZP dla obszaru Rzucewo

POWIERCHNIA TERENU	2,742ha
FUNKCJA TERENU	Zabudowa usługowa, zakres dopuszczalnych usług: usługi turystyki i wypoczynku, sportu, usługi gastronomii; dopuszcza się funkcje związane z utrzymaniem koni,
WYKLUCZENIA	Nie dopuszcza się lokalizacji nowych budynków, za wyjątkiem rejonu oznaczonego na rysunku planu jako „rejon historycznego występowania budynku”.
ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I PRZYRODY	Teren położony jest w obrębie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego oraz w granicach obszaru NATURA 2000 – obowiązują ustalenia z tym związane.
ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA, DÓBR KULTURY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	Teren położony jest w obrębie zespołu pałacowo parkowego w Rzucewie (wpisanego do rejestru zabytków); w obrębie terenu znajdują się budynku wpisane do rejestru zabytków (zamek, stajnie, spichlerz) oraz budynek zabytkowy – ujeżdżalnia.
PARAMETRY I WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE	Wskaźnik zabudowy – nie ustala się; Linie zabudowy – nie ustala się; Powierzchnia biologicznie czynna – minimum 30% powierzchni terenu; Usytuowanie budynków: dopuszcza się lokalizację jednego budynku, w rejonie oznaczonym na rysunku planu jako „rejon historycznego występowania budynku” jako odtworzenie budynku historycznego.

12.6.5. *Koncepcja podziału terenu na strefy o różnym poziomie dostępności oraz zagospodarowania terenu wewnątrz dziedzińców*

ryc. 28 Podział terenu na strefy o różnej dostępności, źródło: opracowanie w własne

Ze względu na istniejący, komercyjny charakter obiektu oraz planowaną nie-komercyjną część konieczny jest podział terenu na strefy o różnym poziomie dostępności. Strefa publiczna obejmuje tereny dziedzińca zamkowego, miejsca posadowienia namiotu tymczasowego oraz teren pasa nadmorskiego (na schemacie zaznaczone kolorem ciemnozielonym). Strefa ta jest dostępna dla wszystkich, zarówno pacjentów ośrodka, gości Zamku jak i turystów. Strefa półpubliczna obejmuje dziedziniec folwarczny – otoczony

stajniami, spichlerzem oraz budynkiem ośrodka. Wstęp do niej mają pacjenci ośrodka, goście zamkowi oraz osoby korzystające ze stajni, padoków czy ujeżdżalni a także kortów tenisowych. Strefa (oznaczona kolorem jasnozielonym) ma charakter przejściowy dla pacjentów ośrodka – korzystać oni mogą z basenu, kortów tenisowych, stajni oraz ujeżdżalni, w których odbywać się będzie część zajęć z programu uzdrowienia (hipoterapia, zajęcia sportowe na kortach tenisowych, relaks na basenie). Ostatnia strefa – oznaczona na schemacie kolorem niebieskim, stanowi prywatną część przeznaczoną jedynie dla pacjentów ośrodka. Od pozostałej części odgradzona jest ona częściowo samym budynkiem ośrodka, a częściowo ogrodzeniem oraz zielenią średniowysoka i wysoką – stanowiącymi wizualną barierę. Bariera ta ma umożliwić zaglądnienie na teren ośrodka oraz wzbudzenie zainteresowania terapią, jednakże pełni również psychologiczną funkcję ograniczającą wstęp.

Koncepcja zagospodarowania dziedzińców wewnętrznych strefy półpublicznej oraz strefy prywatnej:

Podział na strefy zostanie uwidoczniiony również w posadzkach dziedzińców: w strefie półpublicznej ciągi komunikacyjne zostaną ukształtowane w formie geometrycznej, natomiast w części prywatnej projektuje się naturalne krzywizny typowe dla ścieżek leśnych. W części półpublicznej projektuje się dwie mniejsze ujeżdżalnie otwarte, a także ścieżki rekreacyjne oraz drogę pożarową o dwóch wylotach (na zachód i na północ). W części prywatnej projektuje się leśne ciągi pieszce, wprowadzenie nowych stawów oraz strefę uprawy ogrodów wspólnych.

12.6.6. Powiązania z istniejącym układem komunikacyjnym

Projektowy teren dostępny jest z trzech stron: od południa – brukowana droga stanowiąca przedłużenie alei drzew, będąca jednocześnie głównym, reprezentacyjnym dojściem oraz dojazdem do zamku; od strony północnej – dojazd do głównej drogi utwardzonej poprzez fragment drogi będącej początkiem ciągu pieszego prowadzącego na plażę oraz do Osady Łowców Fok. Od strony zachodniej – bezpośrednie połączenie z drogą gminną – głównym ciągiem komunikacyjnym we wsi Rzucewo.

Planuje się zachowanie wszystkich wymienionych wyżej połączeń, jednak ze zmianą rangi dojazdu północnego i zachodniego – jako głównych dojazdów do ośrodka.

12.6.7. Miejsca postojowe

Na terenie projektowym znajdują się obecnie dwa parkingi, na łączną liczbę samochodów wynoszącą: 40, dodatkowo przed wjazdem na teren założenia przygotowano miejsce na kolejne 8 pojazdów. Projekt zakłada wyprostowanie i utwardzenie jednego z istniejących parkingów oraz budowę zupełnie nowego parkingu w okolicy kortów tenisowych;

nowy parking składa się z 23 miejsc postojowych, w tym dwóch przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.

12.6.8. Mała architektura

Na terenie obszaru projektowego zakłada się zamontowanie ławek, śmietników, oświetlenia zewnętrznego oraz donic betonowych na roślinność.

12.6.9. Zieleń niska

Teren biologicznie czynny stanowi 87% powierzchni całego terenu, przy czym 1601m² przeznaczony jest na padoki nie porośnięte trawą ani nie utwardzone, a 3994,29m² stanowi rezerwę terenu pod stawy.

Zieleń niska obejmuje tereny nieutwardzone dokoła budynków oraz między ciągami pieszymi. Większa część terenów biologicznie czynnych nie jest pokryta zielenią niską ze względu na leśny charakter obszaru. Występuje tu teren typowy dla nadmorskiego klimatu.

12.6.10. Zieleń wysoka

Teren jest w znacznym stopniu zalesiony. Część zadrzewień stanowi elementy zespołu parkowego, natomiast część została nasadzona w sposób naturalny (samosiejki). W projekcie zaplanowano uzupełnienie istniejącego drzewostanu, zarówno o zielenią wysoką, średniowysoką jak i o zielenią niską.

ryc. 29. Schemat zieleni, opracowanie własne

12.6.11. *Koncepcja zagospodarowania działki - program funkcjonalny*

Program funkcjonalny obiektu dostosowany jest do omówionego powyżej podziału terenu na strefy o różnym poziomie dostępności.

Część publiczna, obejmująca dziedziniec przed zamkiem, zamek, domek myśliwski oraz miejsce wystawiania namiotu tymczasowego zatrzyma swój komercyjny charakter. Dostępna będzie dla gości korzystających z oferty turystycznej zamku. W namiocie tymczasowym odbywają się uroczystości takie jak wesela czy przyjęcia.

Część półpubliczna obejmuje wszystkie budynki niezbędne dla funkcjonowania stadniny koni, a więc stajnie, ujeżdżalnie (zarówno otwarte jak i zamknięte) czy padoki, ale również budynek basenu i korty tenisowe. Z tych atrakcji korzystać mogą zarówno goście zamkowi jak i pacjenci ośrodka.

Część prywatna obejmuje budynek ośrodka oraz tereny ograniczone ogrodzeniem na wschód od niego, a więc urządzone tereny rekreacyjne.

12.6.12. *Uzupełnienie istniejącej tkanki*

Uzupełnienie istniejącej tkanki polegać będzie na wprowadzeniu nowych obiektów, a więc głównego budynku ośrodka, czterech szklanych budynków biurowych oraz pawilonu

medytacji. Dodatkowo pod miejscem przeznaczonym na namiot tymczasowy projektuje się piwnicę służącą do obsługi gastronomicznej (zaplecze kuchenne oraz węzeł sanitarny).

12.6.13. *Planowane adaptacje*

Planuje się adaptację budynku dawnego spichlerza (obecnie nieużytkowanego) na nową funkcję: basenu.

12.6.14. *Układ komunikacyjny*

Układ komunikacyjny w części frontowej zamku pozostaje w zasadzie bez zmian, poza wyprostowaniem istniejącego, nieutwardzonego parkingu.

W części dziedzińca układ komunikacyjny opierać się będzie w dalszym ciągu na czterech odcinkach drogi, które zostaną utwardzone oraz odpowiednio wyprofilowane, aby odpowiadać na wymagania dla dróg pożarowych. Wyjazd z dziedzińca folwarku odbywać się będzie dwoma wyjazdami: zachodnim, bezpośrednio na drogę gminną, oraz dodatkowym północnym, poprzez drogę wewnętrzną, również na drogę gminną.

12.7. *Studium problemu wypalenia zawodowego*

Wypalenie zawodowe nie posiada jednej, powszechnej definicji. Najpopularniejszą jednak jest wielowymiarowa koncepcja C. Maslach, według której wypaleniem zawodowym można nazywać psychologiczny zespół wyczerpania emocjonalnego, depersonalizacji oraz obniżonego poczucia dokonań osobistych, występujący o osób, które pracują z innymi ludźmi w pewien określony sposób. (M. Anczewska, P. Świtaj, J. Roszczyńska, 2005).

Jeszcze do niedawna, zagadnienie wypalenia zawodowego było traktowane dosyć sceptycznie przez specjalistów zajmujących się zdrowiem psychicznym i w dalszym ciągu pozostaje wyłącznie jedynie w ich kręgu zainteresowań, podczas gdy podkreśla się coraz większą potrzebę wielodyscyplinarnych badań oraz opracowania skutecznych metod zapobiegania czy terapii wypalenia zawodowego. (M. Anczewska, P. Świtaj, J. Roszczyńska, 2005).

Oprócz czynników związanych z pracą znaczenie również mają czynniki indywidualne: znacznie częściej obserwuje się problem wypalenia zawodowego u osób młodszych. Uważa się, że jedną z przyczyn może być brak doświadczenia zawodowego – ale nie wyklucza się również, że osoby wypalone zawodowo szybko porzucają pracę, w związku z czym w grupie starszej pozostają te osoby, które potrafiły wykształcić w sobie mechanizmy adaptacyjne. Często syndrom wypalenia zawodowego obserwowany jest wśród osób posiadających wyższe wykształcenie, jak również wśród takich, które nie pozostają w związku z inną osobą.

Skutki wypalenia zawodowego, które zostały zaobserwowane w trakcie badań to między innymi zmniejszenia wydajności i jakości pracy, przejawiające się między innymi mniejszym

zaangażowaniem czy skłonnością do konfliktów. Prowadzi to również do przenoszenia negatywnych emocji na życie prywatne, co może zaburzać relacje społeczne nie tylko w kontekście zawodowym.

Zwalczanie zespołu wypalenia zawodowego może mieć charakter: indywidualny, indywidualno-instytucjonalny oraz instytucjonalny. (M. Anczewska, P. Świtaj, J. Roszczyńska, 2005).

Według niektórych opracowań, uważa się, że występują trzy główne obszary oraz poziomy, w ramach których powinno się prowadzić pracę nad profilaktyką, a także leczeniem wypalenia zawodowego, a mianowicie: obszary pierwszy – związany z identyfikacją świadomych oraz nieświadomych powodów wyboru danego zawodu: obszar drugi polegający na identyfikacji przyczyn niepowodzenia uzyskania egzystencjonalnego sensu poprzez pracę oraz obszar trzeci – polegający na określeniu zmian umożliwiających uzyskanie egzystencjonalnego znaczenia poprzez pracę (J. Lipowska, 2016).

Wśród wspomnianych powyżej, indywidualnych działań, które powinny być podejmowane w zwalczaniu wypalenia zawodowego, wymienić można: weryfikacją zgodności celów i wymagań związanych z pracą ze swoimi indywidualnymi potrzebami; określenie swoich potrzeb oraz granic, a w razie konieczności zredukowanie liczby obowiązków; wykształcenie asertywnej postawy w relacjach zarówno z przełożonymi jak i z pracownikami; nauka organizacji swojego czasu pracy w taki sposób, by nie musieć wykonywać kilku zadań jednocześnie; dostosowanie zawodowej aktywności do swojego potencjału energetycznego – delegowanie zadań; zmiana relacji z otoczeniem, poszukiwanie dystansu w sytuacjach, gdy kontakty z innymi ludźmi stają się zbyt wyczerpujące; określenie tych obszarów, które są najsilniej związane ze stresem oraz podjęcie działań, które redukują stres; zmiana dotychczasowego stylu życia – wykształcenie właściwej diety, podjęcie większej aktywności fizycznej, kontrola nad ilością snu, wypoczynku oraz pracy; korzystanie z pomocy, nie tylko rodziny czy przyjaciół ale również ze strony specjalistów, (C. Maslach, 2009). Inne wymieniane działania, to między innymi: uświadomienie sobie wartości pracy zespołowej i przekonanie, że wszystkiego nie można, a nawet nie powinno wykonywać się w pojedynkę; uświadomienie i zrozumienie swoich własnych braków; umiejętność poszukiwania pozytywnych aspektów w każdej sytuacji; ustalanie realistycznych celów, które są możliwe do osiągnięcia przy możliwościach, którymi się dysponuje; znalezienie hobby, które pomagać będzie w odstresowaniu (M. Ostrowska, A. Michnik, 2013).

12.7.1. Ukształtowanie głównego budynku opracowanego założenia oraz wnętrz w powiązaniu z procesem ozdrowienia

Budynek ośrodka leczenia wypalenia zawodowego jest ukształtowany w ten sposób, że na parterze znajdują się wszystkie pomieszczenia dzienne, służące do terapii, ale również do spędzania czasu wspólnego. Całość powiązana jest czytelnym korytarzem, przechodzącym przez całość budynku. W strefie wejściowej znajduje się recepcja, powiązana z barem – miejscem spędzania czasu wspólnego oraz salą rodzinną – miejscem spotkań z przyjaciółmi oraz rodziną. W głębi znajduje się część dostępna jedynie dla pacjentów ośrodka

– sale indywidualne (w tym sala terapii w zieleni oraz ogród zimowy) oraz sale terapii grupowej, a także bufet i jadalnia.

Średnia wielkość sali do terapii indywidualnych powinna wynosić ok 14-20m², co sprzyjać ma kameralnej i przytulnej atmosferze. Wielkość sal grupowych dostosowana do maksymalnej ilości osób przebywających w jednym momencie, w ośrodku.

W projekcie znajdują się również szklane biura, niejako schowane w lesie. Mają one umożliwić niejednokrotnie konieczny dostęp do świata zewnętrznego dla pacjentów, w razie sytuacji nagłych. Są to również miejsca, które sprzyjają skupieniu, wyciszeniu oraz relaksowi indywidualnemu. Jednak pomieszczenia te są skonstruowane w taki sposób, aby przebywając w środku człowiek czuł się jak gdyby w dalszym ciągu przebywał na łonie natury. Ściany pomieszczenia oraz dach przeszklony – poza częścią obejmującą łazienkę. Szkło użyte w projekcie posiada funkcje switchable glass – co umożliwić ma zachowanie prywatności w razie potrzeby oraz zacinającą przy pełnym słońcu.

ryc. 30. Czynniki wewnątrz sprzyjające leczeniu wypalenia zawodowego, opracowanie własne

12.7.2. Elementy wewnątrz sprzyjające procesowi ozdrowienia

Ważnym elementem, sprzyjającym procesowi ozdrowienia jest zieleń. Dlatego w budynku projektuje się nie tylko ogród zimowy czy zielone ściany w salach terapeutycznych, ale również specjalną salę terapeutyczną będącą w zasadzie szklarnią umiejscowioną wewnątrz budynku. W Sali tej odbywać się będzie terapia związana z bezpośrednim doświadczaniem natury za pomocą wszystkich zmysłów: dotyku (bose nogi na mchu), zapachu czy dźwięków (nagrania). Zieleń będzie znajdować się nie tylko wewnątrz budynku, ale dosłownie będzie wchodzić do środka: poprzez szerokie przeszklone ściany, które w razie potrzeby można rozwierać jak harmonijkę.

Kolejnym istotnym aspektem jest kolorystyka użyta w budynku. Kolory powinny być jasne, relaksujące. Kolory nie powinny być zbyt żywe, agresywne czy wywołujące negatywne emocje. Równie ważne co kolory są również materiały użyte we wnętrzach: zarówno na

ścianach (tapety) jak i w formie tekstyliów (zasłony, koce, poduszki, dywany). Materiały te powinny budzić poczucie komfortu, przytulności; być miękkie i przyjemne w dotyku. Nie mniej ważnym elementem są meble, szczególnie zaś w salach służących do terapii. Meble te powinny być stosunkowo duże, wygodne, sprawiać wrażenie takich, w których można się zapaść i zwiększyć poczucie komfortu. W każdym pomieszczeniu służącym do terapii powinny znaleźć się wygodne siedziska (fotele, leżanki) ale także źródła światła o różnym natężeniu (lampy wiszące, lampy stojące).

12.7.3. Aktywności sprzyjające procesowi ozdrowienia.

Aktywność fizyczna oraz znalezienie hobby, które pomogąoby w zmniejszeniu poziomu stresu zostały wymienione wcześniej, jako jedne z działań pomocne w leczeniu wypalenia zawodowego. Z tego powodu ośrodek zapewniać będzie możliwość realizowania wielu aktywności fizycznych. Na terenie założenia znajdują się istniejące korty tenisowe, z których pacjenci będą mogli korzystać dowoli. Istotnym elementem będą aktywności związane z istniejącymi na terenie założenia stajniami i ujeżdżalniami; dzięki temu nie tylko możliwa będzie nauka jazdy konnej, ale również praca wśród zwierząt; dodatkowym elementem jest hipoterapia, a więc praca terapeutów i pacjentów ze zwierzętami. W przeprojektowanym budynku spichlerzu powstanie również basen, natomiast w głębi terenu odnaleźć będzie można pawilon do medytacji. Wśród zajęć przewidywanych w ośrodku znajduje się również joga, w przystosowanej do tego cel Sali terapii wspólnej.

ryc. 31. Aktywności fizyczne wspomagające leczenie wypalenia zawodowego, opracowanie własne

12.8. Wykorzystanie elementów rozbiórkowych – zrównoważony rozwój

Istotnym elementem całego założenia jest projektowanie zgodne z równoważonym rozwojem, a więc recykling – nie tylko materiałów ale również budynków. Cegła rozbiórkowa zostanie użyta do wykonania elewacji budynku głównego ośrodka zdrowia, natomiast budynek spichlerzu zostanie wyremontowany i dalej użytkowany w innej funkcji oraz formie inspirowanej formą historyczną. Ma to na celu zaznaczenie, że architektura nie zawsze musi

powstawać od zera, a może, a nawet powinna korzystać z elementów już istniejących, by ograniczać ślad węglowy.

12.9. Opis techniczny

12.9.1. Dane techniczne obszaru opracowania

Obszar opracowania obejmuje działki o numerach: 167/1 i 166/10 w Rzucewie, gmina Puck, woj. Pomorskie, w bezpośrednim sąsiedztwie Zatoki Puckiej. Obszar jest objęty Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego.

BILANS TERENU

POWIERZCHNIA TERENU	77676,97m ²
POWIERZCHNIA ZABUDOWY CZĘŚCI ADAPTOWANEJ	278,84m ²
POWIERZCHNIA ZABUDOWY CZĘŚCI NOWO PROJEKTOWANEJ	1734,14m ²
POWIERZCHNIA ZABUDOWY ISTNIEJĄCA (Z WYŁĄCZENIEM CZĘŚCI ADAPTOWANEJ)	2265,71m ²
POWIERZCHNIA ZABUDOWY ŁĄCZNIE	4278,69m ²
TERENY BIOLOGICZNIE CZYNNNE	68128,62m ²
	w tym pow. wód: 3994,29m ²
	W tym. Pow. ujeżdżalni: 1601,00m ²
TERENY UTWARDZONE	5269,66m ²

12.10. Budynki nowo projektowane

12.10.1. Główny budynek ośrodka

Budynek posadowiony będzie w miejscu istniejącego niegdyś w tym samym miejscu budynku owczarni – zgodnie z wymogami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Składać się będzie z głównej części na obrysie prostokąta oraz trzech odnóg, wysuniętych w stronę zatoki. Budynek wysokością oraz gabarytami odpowiada pierwotnemu budynkowi. Głównym materiałem będzie cegła (również rozbiórkowa) – co ma na celu dopasowanie nowo projektowanej części do już istniejących budynków folwarku. Kompozycyjnie obiekt ten będzie stanowił wschodnie zamknięcie placu folwarcznego.

12.10.2. Dane techniczne

BILANS POWIERZCHNI

POWIERZCHNIA ZABUDOWY	1734,84m ²
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	3677,54m ²
POWIERZCHNIA CAŁKOWITA	4798,63m ²
KUBATURA	16264,94m ³
WYSOKOŚĆ BUDYNKU	11,00m
MAX. WYMIARY ZEWNĘTRZNE BUDYNKU	44,45 x 64,20m
PODPIWNICZENIE	TAK

12.10.3. Układ konstrukcyjny

Budynek składa się z 3 kondygnacji nadziemnych (w tym poddasza) oraz z jednej kondygnacji podziemnej. Posadowiony będzie na monolitycznej płycie żelbetowej o gr. 50cm. Główną funkcję nośną stanowią będą ściany żelbetowe gr. 25cm oraz słupy żelbetowe. Stropy między kondygnacyjne stanowią będą płyty kanałowe sprężone o gr. 40cm. Układ stropów mieszany: jednokierunkowe oraz krzyżowo zbrojone. Klatki ewakuacyjne wydzielone przeciwpożarowo za pomocą monolitycznych ścian żelbetowych o gr. 25cm. Schody ewakuacyjne prefabrykowane, żelbetowe.

12.10.4. Elewacja

Elewację zewnętrzną stanowią będzie ściana trójwarstwowa o następującym układzie warstw (od wewnątrz): ściana żelbetowa o grubości 25cm, wełna mineralna o grubości 15cm, wentylowana pustka powietrzna oraz cegła pełna w kolorze naturalnym.

Elewacje od strony północnej, południowej, oraz wschodniej częściowo przeszklone. Przeszklone ściany klatek schodowych (od strony południowej oraz północnej) przekryte ażurową ścianą z cegieł. Szklana ściana ogrodu zimowego od strony zachodniej osłonięta panelami drewnianymi ustawionymi pod kątem. Istotnym elementem elewacji jest detal w postaci gzymsu z cegieł.

12.10.5. Ściany wewnętrzne

Ściany wewnętrzne (poza ścianami nośnymi) z pustaków, o grubości 18cm, pokryte tynkiem cienkowarstwowym, gresem lub tapetami, w zależności od pomieszczenia.

Ściany w gabinetach do terapii indywidualnej oraz grupowej muszą charakteryzować się naturalnymi barwami, działającymi uspokajająco oraz kojąco. Część ścian w gabinetach w formie ściany zielonej – istotnego czynnika w terapii wypalenia zawodowego.

Ściany szklarni wewnętrznej przeszklone ze szkła systemowego.

12.10.6. Instalacje

Budynek wyposażony będzie w następujące instalacje: wodociągową, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, wentylacji mechanicznej oraz telekomunikacyjną. Przewody wentylacji mechanicznej i wodno-kanalizacyjnej umieszczone zostaną w przestrzeni sufitu podwieszanego,

Przyłącze wodociągowe – istniejący na działce wodociąg wiejski; budynek zostaną przyłączone do sieci.

Przyłącze elektroenergetyczne – istniejące przyłącze; budynek zostaną przyłączone do sieci.

Zaopatrzenie w ciepło – indywidualne; pompy ciepła oraz wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła (rekuperacja).

Odprowadzenie wód deszczowych – projektuje się zbiorniki podziemne na deszczówkę, z których woda będzie wykorzystywana do nawadniania ogrodów w czasie suszy.

Kanalizacja sanitarna – istniejące na działce przyłącze kanalizacji sanitarnej spółki wodno-ściekowej „Swarzewo”. Budynek zostanie podłączony do sieci.

Odchody oraz słoma ze stajni – przewidziano rezerwę terenu za istniejącym budynkiem ujeżdżalni zamkniętej, w odległości: 7m od granicy z działką drogowa oraz 35m od najbliższych zabudowań (ujeżdżalnia).

12.10.7. Wentylacja

Zaprojektowano wentylację mechaniczną. Kanały rozprowadzone w przestrzeni instalacyjnej stropu podwieszanego. Wentylatornie wraz z głównymi jednostkami wentylacji oraz przestrzenią techniczną zaprojektowano na kondygnacji poddasza. Zarówno czerpnie, jak i wyrzutnie zaprojektowano w przestrzeni dachu, natomiast szachty wentylacyjne zlokalizowano w bezpośrednim sąsiedztwie klatek schodowych, w północnej i południowej części budynku.

12.10.8. Ochrona pożarowa

Budynek określono jako kategorię ZL II. Cześć podziemna oraz poddasza (magazyny, pomieszczenia gospodarcze etc.) zakwalifikowana do strefy PM. Strefy oddzielono od ścianami i stropem o klasie odporności ogniowej REI 60 oraz drzwiami przeciwpożarowymi EI60.

Budynek zaliczony do budynków niskich, o klasie odporności ogniowej „B”.

Wykaz elementów posiadających klasę odporności ogniowej w budynku:

- konstrukcja nośna budynku – R 120
- konstrukcja dachu – R 30
- konstrukcja stopów – REI 60
- konstrukcja ścian zewnętrznych – EI60
- konstrukcja ścian wewnętrznych EI30

W klatkach schodowych przewidziano wykonanie samoczynnych urządzeń oddymiających uruchamianych za pomocą systemu wykrywania dymu.

Drogi i wyjścia ewakuacyjne zaprojektowano zgodnie z warunkami technicznymi.

12.10.9. Dostępność dla osób niepełnosprawnych

Budynek posiada pełną dostępność dla osób niepełnosprawnych. Wejścia do budynków oraz przejścia zaprojektowano bez progów. Komunikacja na piętro za pomocą windy, dostosowanej do wymiarów osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim. Wszystkie toalety ogólnodostępne z korytarzy dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

12.10.10. Pawilony biurowe

Pawilony biurowe rozrzucone są w głębi terenu, zgodnie z rysunkiem zagospodarowania terenu. Szklane obiekty, zagłębione będą do poziomu wzroku siedzącego człowieka, aby pracując przy komputerze pacjent ośrodka odczuwał bezpośredni kontakt z naturą. Pawilony te będą jedynym elementem łączącym ośrodek ze światem zewnętrznym – to w nich w razie potrzeby pacjenci będą mogli skorzystać z komputera oraz Internetu, w celu załatwienia wszelkich niezbędnych spraw.

ryc. 32. Wizualizacja pawilonu biurowego, opracowanie własne

ryc. 33. . Wizualizacja wnętrza pawilonu biurowego, opracowanie własne

12.10.11. *Dane techniczne*

BILANS POWIERZCHNI

POWIERZCHNIA ZABUDOWY	14,37m ²
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	10,69m ²
POWIERZCHNIA CAŁKOWITA	14,37m ²
KUBATURA	35,45m ³
WYSOKOŚĆ BUDYNKU	3,50m
MAX. WYMIARY ZEWNĘTRZNE BUDYNKU	5,52 x 2,60m
PODPIWNICZENIE	NIE

12.10.12. *Układ konstrukcyjny*

Układ konstrukcyjny szkieletowy, z profili stalowych o przekroju RK – w części obejmującej łazienkę tradycyjny – murowany. Dach jednospadowy – szklany.

12.10.13. *Ściany zewnętrzne*

W części obejmującej łazienkę ściany trójwarstwowe – tak jak w budynku głównym ośrodka. Okładzinę zewnętrzną stanowi cegła rozbiórkowa. W części biurowej fasada szklana – zastosowano tzw. Switchable glass.

12.10.14. *Ściany wewnętrzne*

Ściana działowa, gr. 12cm z pustaka, np. Ytong.

12.10.15. *Instalacje*

Budynek wyposażony będzie w następujące instalacje: wodociągową, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, wentylacji mechanicznej oraz telekomunikacyjną. Przewody wentylacji mechanicznej i wodno-kanalizacyjnej umieszczone zostaną w podłodze.

Przyłącze wodociągowe – istniejący na działce wodociąg wiejski; budynki zostaną przyłączone do sieci.

Przyłącze elektroenergetyczne – istniejące przyłącze; budynki zostaną przyłączone do sieci.

Zaopatrzenie w ciepło – indywidualne; wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła (rekuperacja).

Odprowadzenie wód deszczowych – projektuje się zbiorniki podziemne na deszczówkę, z których woda będzie wykorzystywana do nawadniania ogrodów w czasie suszy.

12.10.16. *Ochrona pożarowa*

Budynek zaliczony do budynków niskich, o klasie odporności ogniowej „B”.

Wykaz elementów posiadających klasę odporności ogniowej w budynku:

- konstrukcja nośna budynku – R 120
- konstrukcja dachu – R 30
- konstrukcja stopów – REI 60

- konstrukcja ścian zewnętrznych – EI60
- konstrukcja ścian wewnętrznych EI30

12.10.17. *Dostępność dla niepełnosprawnych*

Budynek posiada pełną dostępność dla osób niepełnosprawnych. Wejście do budynków oraz przejścia zaprojektowano bez progów.

12.10.18. *Pawilon medytacji*

Pawilon medytacji położony w głębi terenu, zgodnie z rysunkiem PZT. Jest to niezamykany ścianami obiekt służący do medytacji wśród otaczającej roślinności. Obiekt na podstawie prostokąta, wyposażony w drewniane żaluzje. Integralnym elementem pawilonu jest sadzawka. Obiekt składa się wyłącznie z jednej pełnej ściany, stropu oraz podłogi na gruncie.

ryc. 34. Wizualizacja pawilonu medytacji, opracowanie własne

12.10.19. *Dane techniczne*

BILANS POWIERZCHNI

POWIERZCHNIA ZABUDOWY	15,00m ²
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	-
POWIERZCHNIA CAŁKOWITA	15,00m ²
KUBATURA	-
WYSOKOŚĆ BUDYNKU	3,50m
MAX. WYMIARY ZEWNĘTRZNE BUDYNKU	2,50 x 6,00m

12.10.20. Układ konstrukcyjny

Obiekt żelbetowy, prefabrykowany.

12.10.21. Ściany zewnętrzne

Żelbetowe, zachowane w stanie naturalnym - bez pokrycia tynkiem. Od strony wewnętrznej pawilonu pas przechodzący przez podłogę, ścianę oraz sufit wykonany z desek drewnianych w kolorze ciepłego orzecha.

12.10.22. Instalacje

Do obiektu nie są doprowadzone żadne instalacje.

12.10.23. Spis pomieszczeń głównego budynku ośrodka

BUDYNEK OŚRODKA

ZESTAWIENIE POMIESZCZEŃ		
LP.	NAZWA POMIESZCZENIA	POW. [m ²]
KONDYGNACJA -1 (PIWNICE)		
0.1	śmietnik	29.82
0.2	kotłownia	24.57
0.3	pom. wodomierza	24.57
0.4	pom. gospodarcze	32.17
0.5	pom. gospodarcze	43.70
0.6	magazyn sprzętu	43.70
0.7	pom. gospodarcze	29.41
0.8	kl. schodowa	20.23
0.9	komunikacja	141.91
0.10	kl. schodowa	20.23
0.11	magazyn kuchni	107.39
0.12	magazyn obsługi	109.83
0.13	magazyn mebli	120.10
0.14	magazyn	116.17
łącznie:		863.80

KONDYGNACJA +1 (PIĘTRO)		
2.1	apartament 1	23.06
2.2	apartament 2	24.00
2.3	apartament 3	23.51
2.4	apartament 4	31.33
2.5	pom. gospodarcze	11.22
2.6	sypialnia terapeuty 1	23.51
2.7	sypialnia terapeuty 2	24.00
2.8	pokój terapeutów	21.54
2.9	kl. schodowa	17.19
2.10	komunikacja	282.95
2.11	kl. schodowa	17.19
2.12	pokój rozmów	8.72
2.13	toaleta dla niepełnospr.	4.04
2.14	toaleta dla niepełnospr.	4.04
2.15	pom. na pościel	4.65
2.16	brudownik	5.40
2.17	pom. gospodarcze	6.71
2.18	apartament 5	24.05
2.19	apartament 6	24.05
2.20	apartament 7	24.05
2.21	apartament 8	24.05
2.22	apartament 9	29.71
2.23	apartament 10	43.19
2.24	apartament 11	23.77
2.25	apartament 12	23.77
2.26	apartament 13	23.77
2.27	apartament 14	23.06
2.28	dyżurka	6.84
łącznie:		804.37

KONDYGNACJA 0 (PARTER)		
1.1	sala terapii indywidualnej 1	36.35
1.2	sala terapii indywidualnej 2	19.72
1.3	sala terapii indywidualnej 3	20.14
1.4	sala terapii indywidualnej 4	19.30
1.5	sala terapii indywidualnej 5	16.98
1.6	sala terapii indywidualnej 6	18.28
1.7	sala terapii grupowej 1	152.15
1.8	sala spotkań z rodziną	135.06
1.9	kl. schodowa	18.98
1.10	komunikacja	253.85
1.11	sala terapii indywidualnej 7	11.74
1.12	pom. sprzęt.	11.00
1.13	sala terapii indywidualnej 8	18.83
1.14	sala terapii indywidualnej 9	17.85
1.15	pom. gospodarcze	11.19
1.16	ogród wewnętrzny	45.47
1.17	zaplecze baru	5.30
1.18	bar	26.53
1.19	hall główny	153.99
1.20	kl. schodowa	23.14
1.21	pom. na śmietnik	3.99
1.22	pom. techniczne	1.42
1.23	łazienka	3.54
1.24	szatnia	4.21
1.25	pom. socjalne	7.31
1.26	komunikacja	9.03
1.27	mag. produktów mokrych	4.66
1.28	magazyn	3.03
1.29	magazyn napojów	3.03
1.30	zmywalnia	4.61
1.31	komunikacja	7.02
1.32	chłodnia	3.79
1.33	magazyn naczyń	1.78
1.34	przygotowalnia	6.91
1.35	mag. produktów suchych	3.93
1.36	kuchnia	18.41
1.37	jadalnia	73.57
1.38	sala terapii grupowej 2	45.75
1.39	ogród zimowy	78.66
1.40	sekretariat	29.26
1.41	dyrekcja	12.20
1.42	biuro	17.52
1.43	repcja	72.76
1.44	pom. gospodarcze	5.96
1.45	toaleta dla niepełnospr.	5.99
1.46	toaleta męska	7.76
1.47	toaleta damska	10.78
łącznie:		1462.54

KONDYGNACJA +2 (PODDASZE)		
3.1	kl. schodowa	21.74
3.2	komunikacja	152.84
3.3	kl. schodowa	21.74
3.4	rezerwa tech. na wentyl.	82.00
3.5	rezerwa tech. na wentyl.	127.57
3.6	rezerwa tech. na wentyl.	140.94
łącznie:		546.83
łącznie wszystkie kondygnacje:		3677.54

12.11. Adaptacja spichlerza

12.11.1. Spichlerz – basen

Istniejący budynek spichlerza znajduje się w bardzo złym stanie technicznym. Wewnątrz stropy w dużej części zawalone. Dach częściowo zniszczony, oberwane dachówki. Brak większości przeszkleń w oknach. Ściany oraz fundamenty posiadają liczne rysy oraz spękania.

Planuje się rozebranie dachu, stropów oraz wykonanie nowej, wewnętrznej konstrukcji, pozostawiając jedynie ściany zewnętrzne.

Budynek przeznaczony będzie na nowo projektowany basen oraz salon masażu. Projekt zakłada dobudowę dodatkowej – podziemnej kondygnacji, zawierającej podbasenie oraz recepcje i węzeł sanitarny wraz z szatniami. Na kondygnacji parteru znajdować się będzie basen oraz sauna parowa natomiast na antresoli gabinet masażu.

12.11.2. Dane techniczne

BILANS POWIERZCHNI

POWIERZCHNIA ZABUDOWY	278,84m ²
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA	446,69m ²
POWIERZCHNIA CAŁKOWITA	557,68m ²
KUBATURA	2752,82m ³ (+204,89m ² części rozbudowywanej – piwnice)
WYSOKOŚĆ BUDYNKU	10,51m
MAX. WYMIARY ZEWNĘTRZNE BUDYNKU	8,15 x 34,18m
PODPIWNICZENIE	TAK

12.11.3. *Inwentaryzacja fotograficzna*

ryc. 35 Widok na spichlerz od strony wnętrza dziedzińca folwarku, źródło: własne zbiory

ryc. 36 Widok na spichlerz od strony zamku, źródło: własne zbiory

12.11.4. *Układ konstrukcyjny*

Istniejące ściany zewnętrzne będą jedynym elementem, który zostanie zachowany, ze względu na bardzo zły stan techniczny budynku, co stwierdzono podczas inwentaryzacji. Budynek zostanie podpiwniczony oraz wyposażony w nowe stropy

żelbetowe, oraz nową konstrukcję dachu w postaci wiązarów stalowych. Układ konstrukcyjny budynku podłużny.

Ściany nowego podpiwniczenia: monolityczne żelbetowe o grubości 25cm, posadowienie w postaci nowych, pogłębionych fundamentów – ściany fundamentowe o gr. 25cm, żelbetowe.

Dodatkowo jako przedłużenie nowej piwnicy projektuje się dodatkową piwnicę pod obszarem przeznaczonym na namiot tymczasowym, o takim samym układzie konstrukcyjnym.

12.11.5. *Elewacja*

Elewacja budynku w większości zostanie zachowana. Projektuje się rozebranie istniejącej, wschodniej ściany i zastąpienie jej szklaną witryną. Pozostałe otwory okienne, zarówno te współcześnie istniejące jak i zamurwane w trakcie użytkowania budynku planuje się przeszklić, aby umożliwić jak najlepsze doświetlenie wnętrza. Istniejące, drewniane drzwi planuje się zastąpić drewnianymi okiennicami, w kolorze jak istniejącym.

12.11.6. *Ściany wewnętrzne*

Ściany wewnętrzne projektuje się jedynie w kondygnacji podziemnej jako żelbetowe monolityczne o grubości 25cm.

12.11.7. *Instalacje*

Budynek zostanie wyposażony w następujące instalacje: kanalizacyjną, wodociągową, elektroenergetyczną, wentylacji mechanicznej.

12.11.8. *Wentylacja*

Zaprojektowano wentylację mechaniczną. Kanały rozprowadzone pod sufitem. Wentylatornię wraz z głównymi jednostkami wentylacji oraz przestrzenią techniczną zaprojektowano w pomieszczeniach dobudowanej piwnicy.

12.11.9. *Ochrona pożarowa*

W budynku występuje strefa pożarowa: ZLIII.

Budynek zaliczony do budynków niskich, o klasie odporności ogniowej „B”.

Wykaz elementów posiadających klasę odporności ogniowej w budynku:

- konstrukcja nośna budynku – R 120
- konstrukcja dachu – R 30
- konstrukcja stopów – REI 60
- konstrukcja ścian zewnętrznych – EI60
- konstrukcja ścian wewnętrznych EI30

Drogi i wyjścia ewakuacyjne zaprojektowano zgodnie z warunkami technicznymi.

12.11.10. Dostępność dla osób niepełnosprawnych

Budynek posiada pełną dostępność dla osób niepełnosprawnych. Wejścia do budynków oraz przejścia zaprojektowano bez progów. Komunikacja na piętro oraz na kondygnację podziemną za pomocą windy, dostosowanej do wymiarów osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim. Wszystkie toalety ogólnodostępne z korytarzy dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

12.11.11. Spis pomieszczeń

BASEN

ZESTAWIENIE POMIESZCZEŃ		
LP.	NAZWA POMIESZCZENIA	POW. [m ²]
KONDYGNACJA -I (PIWNICE)		
D.1	komunikacja	11,66
D.2	łazienka dla niepełnospr.	6,62
D.3	łazienka dla niepełnospr.	6,62
D.4	magazyn	7,76
D.5	magazyn	10,24
D.6	zmywalnia	6,96
D.7	kuchnia	23,96
D.8	podbasenie	118,71
D.9	szatnia	6,86
D.10	recepcja	11,29
D.11	szatnia damska	20,98
D.12	szatnia męska	20,98
D.13	komunikacja	30,25
D.14	łazienka dla niepełnospr.	3,96
D.15	pom. gospodarcze	2,88
łącznie:		286,69

KONDYGNACJA 0 (PARTER)		
1.1	basen	84,28
1.2	sauna parowa	13,00
łącznie:		97,28

KONDYGNACJA 1 (ANTRESOLA)		
2.1	gabinet masażu	63,72
łącznie:		63,72
łącznie wszystkie kondygnacje:		446,69

13. PODSUMOWANIE

14. BIAŁA KARTA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

1. Zamek i domek myśliwski
2. Dom zarządcy
3. Czworak
4. Chlewnia
5. Stodoła I
6. Spichlerz
7. Stajnia i obora
8. Owczarnia
9. Budynek gospodarczy
10. Stodoła II
11. Stodoła III

4. Adres Rzucewo 50-422 261
nr hipoteczny _____
5. Przynależność administracyjna województwo gdaiiskie gmina Puck
6. Poprzednie nazwy miejscowości Rutau
7. Przynależność administracyjna 1 VI 1975 województwo gdaiiskie powiat Puck
8. Właściciel i jego adres Zespół Szkół Rolniczych w Rzucewie Przedsiębiorstwo Puck, ul. Dzierżyńskiego
9. Użytkownik i jego adres J.W.
10. Rejestr mapowy: Nr 443

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Historia wsi sięga początków XIV w. Ok. 1308 r. wchodziła ona w skład posiadłości kasztelana puckiego. W 1309 r. przejęta została przez Zakon Krzyżacki. W 1380 r. jako jej właściciele wymienieni są bracia Mikołaj i Tymoteusz Schonegghe. Przyłączona w 1466 r. do Prus Królewskich w 1483 r. kupiona zostaje przez mieszczanina puckiego Jakuba Molnera, który sprzedaje ją następnie rodzinie Simens. Od 1500 r. staje się własnością Bolezszewskich z Bolezsewa. Matusz Bolezszewski otrzymał w 1521 r. przywileje dla Rzucewa potwierdzone w 1548 r. W II poł. XVI w. wieś zostaje sprzedana Ernestowi Weyherowi. Od tej chwili /1578 r./ aż do 1676 r. należy do kolejnych przedstawicieli rodziny Weyherów - wspomnianego Ernesta, Jana /1597 r./ i Jakuba /1634 r./. Dokumenty z 1583 r. wspominają o istniejącym wówczas dworze "hoff". W 1655 r. na mapach pojawia się nowa nazwa Rzucewa - Eeyhershoff. Po śmierci Jakuba /1657 r./ dobra dziedziczy wdowa - Joanna Katarzyna z Radziwiłłów, a po niej /1665/ - córki Jakuba z pierwszego małżeństwa. W ich imieniu majątkiem zarządza J. Wolski. W 1676 r. dobra zostają odstąpione bratu Joannie Katarzyny - Michałowi Radziwiłłowi. Wdowa po nim darowuje je swemu bratu - królowi Janowi III Sobieskiemu. W rękach Sobieskich dobra rzucewskie pozostają do 1720 r. Obejmują je kolejno - Maria Kazimiera, a po niej synowie: Aleksander, następnie Jakub.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza wyposażenia, instalacje)

Topografia. Zespół położony jest w pobliżu Zatoki Puckiej, przy bocznej drodze dochodzącej od szosy Żelistrzewo-Puck. Usytuowany jest na krawędzi stromego brzegu morskiego stanowiącego część wzniesień morenowych Kępy Puckiej. Od wsch. graniczy z wodami Zatoki odległej o ok. 120 m, od pn. i pd. przylega do zalesionego pasma nadbrzeżnego, od zach. - do pół uprawnych rozciągających się na terenie lekko połałdowanym.

Układ komunikacyjny. Zewnętrzny układ drożny tworzą dwa trakty. Pierwszy z nich łączy Rzucewo z leżącym od pd. Osłoninem. Droga wysadzana jest na całej długości podwójnym rzędem lip tworzącym bardzo malowniczą aleję datowaną na II poł. XVIII w. Zbliżają się do założenia trakt ten ma od zach. zabudowania cegielni. Po jego wsch. stronie wiodone jest głębokie wyrobisko - miejsce wydobycia gliny. Końcowy odcinek alei przecina park przed pałacem i prowadzi przed front rezydencji. W okresie powojennym fragment ten utracił nieco swą rangę. Po jego zach. stronie, równoległe do niego wytyczono bowiem nową drogę o nawierzchni asfaltowej. W początkowym biegu oddziela ona pałac i park od wybudowanego w latach 60-tych Zespołu Szkół Rolniczych. Dalej biegnie ku części gospodarczej, przechodzi między dwoma dziedzińcami folwarcznymi i biegnie dalej ku pn. prowadząc do pobliskiego lasu. Zarówno na wsch. jak i na zach. wybiegają z niej liczne odgałęzienia. Leżące po stronie zach. mają wybetonowaną nawierzchnię, prowadzą między budynki gospodarze, a w części pn. - do współczesnej części mieszkalnej. Po stronie wsch. znajduje się ziemna droga dochodząca do pałacu, a także dwie leżące na pn. od niej, wybetonowane, zamykające północny dziedziniec folwarczy od pn. i pd.

Drugim z ważnych dla komunikacji zewnętrznej traktów łączy Rzucewo z Bładzikowem i Puckiem. Wybiega on ze wspomnianej alei lipowej w kierunku zach. na wysokość parku. Od pn. styka się z drogą wiodącą na teren gospodarstwa. Poza wymienionymi na terenie założenia znajduje się szereg dróg umożliwiających dotarcie do poszczególnych budynków a także liczne, znacznie już dziś zatarte ścieżki parkowe, w tym jedna biegnąca wzdłuż brzegu zatoki.

Układ wodny
Wskutek braku odpowiedniej pielęgnacji obecny układ wodny odbiega od pierwotnego. Jego zasadniczą część stanowiły trzy stawy zamykające założenie w części pn.wsch. Pierwszy od wsch. był najmniejszych rozmiarów, środkowy zbliżony był kształtem do wydłużonej elipsy. Ostatni położony na tyłach dawnych chlewni miał największą powierzchnię. Hodowano w nich karpie i karasie. Po wojnie poziom wody bardzo się obniżył, stawy zarosły chwastami i samosiewami. Oprócz nich dwa niewielkie zbiorniki znajdowały się na terenie pn.dziedzińca. Odnajdujemy je tam również obecnie. Pierwszy położony jest na pn. od stodoły, jego zarys jest regularny, kolisty, brzegi wybetonowane. Drugi usytuowany jest między nowym traktem rozdzielającym dziedziniec a wbiegającą z niego na wsch. drogą prowadzącą do pałacu. W tym ostatnim poziomie wody również bardzo się obniżył. Prawdopodobnie pełniły one funkcje zbiorników przeciwpożarowych.

c.d. na wkleśce

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZALĄCZNIK NR 1

1. Miejscowość R Z U C E W O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ FOLWARCZNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) uzupełnienie materiału
---------------------------------	---	--

o.d. pkt. 12

Ten ostatni sprzedaje majątek Jerzemu Piotrowi Przebandowskiemu, po którym dalszycy żona Urszula z Potoczkich i syn Ignacy. Planują oni prawdopodobnie wzniesienie nowej siedziby ponieważ w 1772 r. budują cegielnię. Dwa lata później dobra kupuje kuzyn Ignacego - generał Józef Przebandowski. Zostają one jednak zlicytowane w 1782 r. i wchodzi w posiadanie angielskiego kupca - Aleksandra Gibsons. Po 14 latach sprzedaje je on swemu kuzynowi - Gideonowi Henrykowi Keyserlingk. Po jego śmierci, od 1827 r. majątek dziedziczy córka Emma.
 W 1839 r. następuje formalne objęcie przez nią dóbr, a od 1835 r. ich właścicielem zostaje jej mąż - Gustaw von Below. Z ich inicjatywy w latach 1840-45 wzniesiona zostaje neogotycka rezydencja i zaprojektowana przez Fryderyka Augusta Stübnera. Wówczas następuje także prawdopodobnie założenie nowego folwarku usytuowanego na pd. od pałacu. Po śmierci Gustawa w 1835 r. majątek przejmują jego syn - Karol Emil Teodor Gustaw. Wnosi on rodzinną kaplicę grobową. Jego następcą zostaje najstarszy syn - Karol Bernhard /1871/. Obejmuje on tylko część dóbr, wśród nich Rzucowo razem z Osłoninem, Żelistrzowem i Bładzikowem. Jego córka Paula wraz z mężem pochodzącym z rodziny Keyserlingk kieruje majątkiem do 1945 r. Prawdopodobnie z jej inicjatywy założenie zostaje powiększone o drugi dziedziniec gospodarczy leżący po zach. stronie pałacu.
 Po wojnie dobra zostają rozparcelowane. Część folwarczną obejmuje PGR, pałac zostaje przeznaczony na Technikum Hodowli Roślin i Zasadniczą Szkołę Zawodową. W latach 1956-57 jego wnętrza są adaptowane dla potrzeb szkoły. W 1971 r. pełni funkcję obiektu kolonijnego. Stopniowo dewastowany traci swoje wartości i w 1975 r. zostaje opuszczony. W końcu lat 80-tych przejmują go Przedsiębiorstwo "Cepelia" z zamiarem wyremontowania i przeznaczenia na Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy.
 Część folwarczna od 1965 r. służy jako gospodarstwo pomocnicze dla powołanego wówczas Zespołu Szkół Rolniczych w Rzucowie.

o.d. pkt. 13

Granice. Wskutek powojennej rozbudowy założenia układ jego granic uległ zmianom. Przetrwiała jedynie granica wsch. mająca naturalny charakter, biegnąca skrajem stromego brzegu Zatoki Puckiej. Od zach. zespół zamykała droga biegnąca z pd. na pn., oddzielająca go od pól uprawnych. Jedynie w części pd. ulegała ona przesunięciu objąć bowiem musiały zach. dziedziniec folwarczy. Obecnie w miejscu dawnych pól znajduje się liczne, współczesne budynki gospodarcze i mieszkalne. Granica przesunęła się więc znacznie na zach. i biegnie obecnie wzdłuż nowej betonowej drogi. Od pn. zespół zamyka w części wsch. układ dawnych stawów, w zach. - małe osiedle współczesnych budynków mieszkalnych przeznaczonych dla pracowników gospodarstwa. Granicę pd. wyznacza od zach. krawędź dziedziniec folwarcznego. Poniżej niej usytuowane są obiekty związane z Zespołem Szkół Rolniczych. W części pd.wsch. trudno jest wyznaczyć linię graniczną.

Wkładki założył: mgr Aljoja Sobczak, XII.1988 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejscow. przechowywania negatywu: PP PKZ O/Gdańsk

Wzrost: 1 Wzrost ODZ 1978 r.

Funkcję taką pełnić może skraj parku otaczającego pałac. Należy jednak pamiętać, że dalej na pd. położona jest cegielnia należąca pierwotnie do założenia. Ze względu na znaczną odległość można ją jednak uznać za samodzielny element zespołu, leżący poza jego granicami.

kompozycja. Założenie składa się z kilku elementów rozplanowanych na bardzo różnym terenie. Jego najważniejszą część stanowi pałac wraz z najbliższym otoczeniem /1/, na które rezydencja dominuje nad zespołem. Część gospodarcza jest bardzo rozbudowana, skupiona na dwóch dużych dziedzińcach określonych ze względu na usytuowanie jako północny/2/ i zachodni/3/. Pierwotnie w skład zespołu wchodziła ponadto cegielnia leżąca na uboczu, na części pd. /4/. Powyższy układ pozwala uznać kompozycję całości za swobodną i rozproszoną. Jednak poszczególne części miały charakter uporządkowany, odznaczały się zwartym i geometrycznym układem znajdującym odbicie nie tylko w usytuowaniu budynków ale także w rozwiązaniu wewnętrznej komunikacji między nimi. Dotyczyło to przede wszystkim dziedzińców folwarcznych. Obecnie wskutek znacznej przebudowy układ ten został w pewnej mierze zatarty.

Opis. 1. Główny wjazd na teren założenia stanowi aleja biegnąca z sąsiedniego Osłonina. Na wysokości południowej granicy zespołu od niej odchodzi ku zachodowi wysadzana lipami droga prowadząca do Bładzikowa. Na północ od niej rozciąga się kwatera parkowa wypełniona swobodnymi grupami drzew od zachodu ograniczona aleją o mieszanym drzewostanie. Po jej wschodniej stronie usytuowana jest obszerna polana parkowa ciągnąca się aż do nadbrzeżnej skarpy. Od północy graniczy ona z bieżącym pasem traw i niesymetrycznie umieszczonym gazonom, nie rozrzucone grupy drzew.
 Główna aleja lipowa przechodzi przed zamkiem w podjazd z okrągłym, niesymetrycznie umieszczonym gazonom. Budynek zamku jest również przesunięty w stosunku do osi alei.
 Przed gazonom zbiegają się dwie osie promienne. Jedną z nich tworzy wspomniany bieżący pas traw i aleja kasztanowa. Droga, której bieg został zakończony wybudowaniem bloku mieszkalnego. Za zamkiem w kierunku północy, na zachód od gazonu, następuje osie promienne, równoległe do poprzednich, utworzone przez szpaler lipowy i aleję kasztanową. Szpaler oraz bieżący pas traw zbiegają się w kierunku północy, tworząc osie promienne. Na zachód od gazonu układ drzew wraz ze ścieżką obwodnicową, która mogła pełnić funkcję użytkową. Na zachód od gazonu druga kwatera zamknięta szpalerem kasztanowym, która mogła pełnić funkcję użytkową. Na zachód od gazonu dwa okazy starodrzewia: płatan i buk. Na północny wschód od zamku ciągnie się rozległy obszar traw i niekiedy z nich płynie strumień. Wschodnią granicę ogrodu tworzy stromy, kielowy brzeg Zatoki Puckiej.
 2. Pn. dziedziniec folwarczy ma zarys regularnego czworoboku, wokół którego skupione są budynki. Jego skrzydła pn. tworzą dwie chlewnie. Po ich pn. stronie, w niewielkiej odległości, teren obniża się w budynku zach. znajdowały się pierwotnie czworaki. Wsch. bok dziedziniec wyznacza obiekt pełniący dawniej funkcję stajni i obory. Obecnie przeznaczony jest na jadalnię i w niewielkiej części na chlewnię. Przejście między nią a budynkiem jest brukowane. Od pd. dziedziniec zamyka spichrz. Obiekt ten również poprzedzony jest brukowaną nawierzchnią. Na pn. od niego usytuowane jest współczesne pomieszczenie na wagę.

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA		ZALĄCZNIK NR 2
1. Miejscowość R Z U C E W O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ FOLWARCZNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) o.d. pkt. 13
o.d. pkt. 13		
<p>Zach. skrzydło zajmujące bszerny budynek stodoły. Od wsch. teren wokół niej jest wybetonowany. Po jego pn. stronie przebiega jedna z dwu dróg wiodących na podwórze. Druga biegnie wzdłuż skrzydła pd. Opisuując tę część majątku wspomnieć należy o dobrym domu zarządcy, obecnie budynku administracyjnym. Jest on usytuowany nieco na uboczu, przy północnej drodze.</p> <p>3. Druga część gospodarza położona jest na zach. od drogi przecinającej majątek z pn. na pd. Składa się ona z dwu zespołów - historycznego i współczesnego, wybudowanego w latach 60-tych i 70-tych na terenie dawnych pól uprawnych. Pierwszy z wymienionych zajmuje część pd. Skomponowany jest wokół prostokątnego dziedzińca wydłużonego na osi wsch.-zach., otwartego od pd. Skrzydło zach. zajmuje stodoła. Od pn. usytuowane są dwa przesunięte względem siebie budynki. Bardziej na pn. położona jest kolejna, starsza stodoła, obok niej znajduje się dawna owczarnia. Przy wsch. boku dziedzińca znajdował się dom owczarza. Do czasów obecnych przetrwał jedynie budynek gospodarzy. Na pn. od opisanego zespołu wzniesiono nową grupę obiektów oddzieloną wybetonowaną drogą. Należą do niej: obora, garaż, warsztaty, stelmacharnia, silos, hydrofor, magazyn paliw, stodoła, cielecznik. Nie tworzą one regularnego układu, rozmieszczone są swobodnie. Od pn. zamknięcie części założenia stanowi niewielki zespół budynków mieszkalnych przeznaczonych dla pracowników gospodarstwa.</p> <p>4. Cegielnia, usytuowana jest w znacznej odległości od założenia, po wsch. stronie drogi do Osłonina, w pobliżu stromego brzegu Zatoki Puckiej. Wąskimi torami położona jest z głębokim wyrobiskiem położonych po przeciwnej stronie szosy, nieco dalej w kierunku pd. Jej lokalizacja ma odległą tradycję. Rodzina Przebendowskich, która objęła dobra rzurowskie w I ćw. XVIII w. zamierzała wybudować nową rezydencję w tym celu w 1772 r. przystąpiła do wnoszenia cegielni. Nie znamy niestety jej dalszych losów. Należy jednak przypuszczać, że istniejąca obecnie obiekt znajduje się w miejscu pierwotnej cegielni. Przemawiają na tym przede wszystkim względy funkcjonalne - w pobliżu znajdują się złoża gliny, a układ komunikacyjny umożliwia szybki przewóz gotowych cegieł na miejsce budowy. W skład dzisiejszego zespołu wchodzi budynek cegielni oraz leżące po jego pn. stronie suszarnie. W części pd.zach. usytuowany był prawdopodobnie obiekt mieszkalny przeznaczony dla pracowników bądź kierującego nimi zarządcy. Był on otoczony niewielkim ogrodem, obok którego znajdował się przypuszczalnie budynek gospodarczy. Obecnie na tym terenie wzniesiony jest współczesny dom mieszkalny.</p>		
Wkładkę złożył: mgr Alicja Sobozak, XII.1988 r.		

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA		ZALĄCZNIK NR 5
1. Miejscowość R Z U C E W O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ FOLWARCZNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) zdjęcia
ZAMEK		
<p>Wybudowany został w latach 1840-1845 z inicjatywy Emmy Keyserlingk i jej męża Gustawa von Below. Jego twórcą jest niemiecki architekt F. yderyk August Stüler. Budynek założony jest na planie prostokąta wydłużonego na osi wsch.-zach., z głównym wejściem od pd. Murowany, podpiwniczony, nakryty dachem dwuspadowym, krytym dachówką i przesłonięty tym częściowo przez pseudo-krenelat. Bryła w stylu neogotyckim mocno rozczłonkowana, dwie wielebożne wieże, część wschodnia trykondygnacyjna, zachodnia - dwukondygnacyjna, narożniki podkreślone smukłymi wieżyczkami. Główne wejście poprzedzone murewanym arkadowym przechodzącym w taras o ażurowej balustradzie. Elewacje kryte czerwoną licówką, pierwotnie porośnięte były dzikim winem, które wymarło ok. 1940 r. Wnętrze zdewastowane przez koczujących powojennych właścicieli pozbawione elementów pierwotnego wystroju. Obecnie w trakcie kapitalnego remontu.</p>		
DOMEK MYŚLIWSKI		
<p>Wybudowany równocześnie z pałacem. Założony na planie prostokąta, parterowy, z wysokim podpiwniczeniem, dach dwuspadowy kryty dachówką. Elewacje wylouzone czerwoną licówką. Do południowej przylega taras ograniczony od zachodu ceglany murem /obecnie częściowo zabudowany/. Łączy się on z zamkiem przy pomocy długiego, odkrytego chodnika.</p>		
		17.
		18.
Wkładkę złożył: mgr Alicja Sobozak, XII.1988 r. (miejsce, nazwa, data)		
Miejsce przechowywania negatywów: PP PKZ O/Gdańsk		
17. Zamek - elewacja frontowa /pd./		18. Domek myśliwski - widok od pd.wsch.
Wzór ODZ 1978 r.		

1. Miejscowość R Z U C E W O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ FOLWARCZNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) zdjęcia
---------------------------------	---	---

STAJNIA I OBORA ob. JAŁOWNIK I CHLEWNIA

Obiekt powstał w II poł. XIX w. Założony na planie prostokąta wydłużonego na osi pu-pd., z dwoma prostokątnymi dobudówkami od wsch. Wzniesiony z cegły, dwukondygnacyjny, z dachem dwuspadowym krytym papą. W elewacji frontowej /zach./ na I kondygnacji siedem otworów drzwiowych, na drugiej, pełniącej pierwotnie funkcję magazynu paszowego - pięć.

Ze względu na częściową zmianę funkcji wewnątrz nieco przebudowane. W częściach bocznych urządzone chlewnie, w środkowej - jałownik. Układ funkcjonalny: poprzeczny, dwu- i czterorzędowy, stanowisko rozdzielone korytarzami paszowymi. W środkowej części jałownika niewielki skład słomy na ściółkę. Wzdłuż tylnej /wsch./ ściany na całej długości biegnie wąski ganek wyniesiony nad poziom posadzki. Strop drewniany, nagi, wsparty na drewnianych, czworobocznych słupach, wzmocnionych mieczami. Ze względu na nieszczelne pokrycie dachu mocno zawilgocony i zagrzybiony grozi zawaleniem!

OWCZARNIA

Budynek wzniesiono na pocz. XX w. Założony na planie prostokąta znacznie wydłużonego na osi wsch.-zach. Ściana pd. wzniesiona z kostek glinianych pochodzących prawdopodobnie z pobliskiej cegielni. Podmurówka, narożniki i opaski otworów - ceglane. Ściana pn. murowana z cegły na kamiennym cokole, mocno przebudowana Bryła jednokondygnacyjna, z dwuspadowym dachem krytym eternitem. W połaci dachowej drewniane fałszy. W środkowej części budynku para przelotowych wrót. Po ich obu stronach - wyższe otwory drzwiowe. Otwory okienne niewielkie, zamknięte półkoliście. W części zach. wydzielone pomieszczenie. Prowadzi do niego para wrót umieszczonych na osi ściany zach. Powyżej nich otwór drzwiowy na poddaszem Układ wnętrza niezachowany, zniszczony strop, wymieniona więźba dachowa. Obecnie przechowuje się w obiekcie maszyny.

BUDYNEK GOSPODARCZY

Powstał na pocz. XX w. Wraz z budynkiem mieszkalnym, obecnie niezachowanym, należał pierwotnie do owczarza. Wzniesiony na planie prostokąta wydłużonego na osi pu-pd. Murowany z cegły, jednokondygnacyjny, z wysokim, użytkowym poddaszem. Dach dwuspadowy kryty dachówką zakładkową.

Wkładkę złożył: mgr Alicja Sobczak, XII, 1988 r.
(imię, nazwisko, data)

27. Owczarnia - elewacja frontowa /pd./

28. Owczarnia - elewacja tylna /pu./

29. Budynek gospodarczy owczarza - elewacja frontowa /pn./ i boczna /zach./

30. Stodoła II - elewacja frontowa /pd./

15. Bibliografia

1. Czy postęp cywilizacyjny jest dla nas zdrowy? Analiza wydatków na ochronę zdrowia i aspektów epidemiologicznych wybranych chorób cywilizacyjnych, A. Żółtaszek, D. Brudny w: Regionalne analizy ekonomiczne, redakcja: B. Dańska-Borosiak, I. Laskowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
2. Zagrożenia zdrowia chorobami cywilizacyjnymi, pedagogiczne konteksty badawcze, redakcja: J. Bulska, Wydawnictwo Impuls, Kraków, 2008.
3. Mass media i reklama a choroby cywilizacyjne: anoreksja i bulimia, M. Dycht, L. Marszałek, UKSW, Warszawa, 2011.
4. Otyłość – choroba cywilizacyjna XXI wieku, A. Drabik, F. Menzel, P. Hackemer, A. Otlewska w: Zdrowie i choroba w ujęciu socjomedycznym, redakcja: K. Pujer, Exante, Wrocław, 2017.
5. Czy nowa piramida zdrowego żywienia i aktywności fizycznej ograniczy występowanie chorób cywilizacyjnych? K. Pawłowska-Góral, M. Dereweniuk, M. Kimsa-Dudek, w: Choroby cywilizacyjne i społeczne XXIw. – przegląd i badania, redakcja: M. Maciąg, B. A. Nowak, Lublin, 2016.
6. Paleodieta – czy dieta przodków może zapobiegać chorobom cywilizacyjnym? A. Kanieska, K. K. Hozyasz, w: *Pediatrics Polska XXX (2014)*, Warszawa, 2014.
7. Wspomnienia polskiego archeologa, pamiętniki, K. Jażdżewski, Łódź, 1995.
8. Księgi rodziny von Belov, dokument na temat drzewa genealogicznego.
9. Choroby cywilizacyjne, www.e-histopatologia.pl (dostęp: 10.11.2019).
10. Geoportal, www.mapy.geoportal.gov.pl (dostęp: 03.02.2020).
11. Quatronum, www.quatronum.pl (dostęp: 01.02.2020).
12. World Health Organization, www.who.int/gho/map_gallery/en (dostęp: 10.11.2019).
13. OECD, www.oecd.org (dostęp: 10.11.2019)
14. Skorowidz map Meststischblatt, źródło: 222.amzp.pl (dostęp: 1.02.2020).
15. Architektura niedostrzegana, budownictwo folwarczne wielkopolski, Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Poznań, 1994.
16. Biała Karta, archiwum Narodowego Instytutu Dziedzictwa (dostęp: styczeń 2020)
17. Wypalenie zawodowe. M. Anczewska, P. Świtaj, J. Roszczyńska w: *Postępy Psychiatrii i Neurologii* 2005; 14 (2): 67-77.
18. Wypalenie zawodowe a motywacja do pracy i czynniki ją wzmacniające u kadry pedagogicznej instytucji opiekuńczo-wychowawczych, J. Lipowska, Poznań, 2016.
19. Wypalenie – w perspektywie wielowymiarowej, [w:] Wypalenie zawodowe. Przyczyny i zapobieganie pod red. H. Sęk, C. Maslach, Warszawa, 2009.
20. Wypalenie zawodowe – przyczyny, objawy, skutki, zapobieganie [w:] bezpieczeństwo pracy, M. Ostrowska, A. Michik, 2013, <http://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-ec918b69-4626-4c92-aa61-2a7158eea07a> (dostęp: 25.09.2020).

16. Spis ilustracji:

ryc. 1. Całkowite wydatki na zdrowie (US dollars/per capita) - porównanie lat 2010 i 2018 (źródło: OECD)	6
ryc. 2 Liczba śmierci na 100 000 ludności, wynikająca z zanieczyszczeń powietrza, 2016 (źródło: WHO).....	8
ryc. 3 Powszechne występowanie podwyższonego ciśnienia (w %) dla ludzi w wieku powyżej 18 lat, 2015 (źródło: WHO).....	9
ryc. 4 Wiekowo zestandaryzowany wskaźnik samobójstw na 100 000 ludności, 2016 (źródło: WHO).....	10
ryc. 5 Powszechne występowanie aktywności fizycznej wśród dorosłych, powyżej 18 lat, kobiety, 2010 (źródło: WHO).....	11
ryc. 6 Powszechne występowanie podniesionego poziomu cholesterolu u osób powyżej 25 roku życia, 2008 (źródło: WHO)	12
ryc. 7 Piramida zdrowego żywienia i ruchu aktywności fizycznej, źródło: Choroby cywilizacyjne i społeczne	14
ryc. 8 Widok na pałac w Rzucewie (materiał historyczny), źródło: zasoby Zamku Rzucewo	17
ryc. 9 Fragment mapy Messtischblatt, data wydania mapy: 1910, źródło: www.amzp.pl	18
ryc. 10 Widok na zamek wraz z zabudowaniami z lotu ptaka, źródło: quatronum.pl	19
ryc. 11. Analiza zieleni, opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl.....	20
ryc. 12 Analiza wód, opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl	21
ryc. 13 Komunikacja - analiza, opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl.....	22
ryc. 14 Schwartzplan, opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl	23
ryc. 15. Widok na dawny spichlerz, źródło: własne.....	24
ryc. 16. Widok od strony stajni na spichlerz i zamek, źródło: własne	25
ryc. 17 Widok na stajnie, źródło: własne.....	25
ryc. 18 Widok na padok i zatokę, źródło: własne	26
ryc. 19 Założenia teoretyczne folwarku, opracowanie własne	29
ryc. 20. Sytuacja - folwark w Rzucewie, 1972r, źródło: Biała Karta.....	30
ryc. 21. Folwark na fragmencie mapy Messtischblatt, 1910, źródło: www.mapy.amzp.pl.....	31
ryc. 22. Analiza kompozycyjna terenu projektowego, źródło: opracowanie własne.....	33
ryc. 23. Widok od strony podwórza na spichlerz - stan obecny, źródło: własne zbiory.....	34
ryc. 24. Widok od frontu na Zamek, źródło: własne zbiory.....	36
ryc. 25. Widok na ujeżdżalnię, źródło: własne zbiory.....	36
ryc. 26. Widok na stajnie oraz fragment padoku, źródło: własne zbiory	37
ryc. 27. Widok na namiot tymczasowy oraz fragment spichlerzu, źródło: własne zbiory	37
ryc. 28 Podział terenu na strefy o różnej dostępności, źródło: opracowanie w własne.....	40
ryc. 29. Schemat zieleni, opracowanie własne	43
ryc. 30. Czynniki wewnątrz sprzyjające leczeniu wypalenia zawodowego, opracowanie własne	46
ryc. 31. Aktywności fizyczne wspomagające leczenie wypalenia zawodowego, opracowanie własne	47
ryc. 32. Wizualizacja pawilonu biurowego, opracowanie własne	52
ryc. 33. . Wizualizacja wnętrza pawilonu biurowego, opracowanie własne	52
ryc. 34. Wizualizacja pawilonu medytacji, opracowanie własne.....	54
ryc. 35 Widok na spichlerz od strony wnętrza dziedzińca folwarku, źródło: własne zbiory...	58
ryc. 36 idok na spichlerz od strony zamku, źródło: własne zbiory	58